

**POWERVROUWEN DOEN AAN KRACHTTRAINING /
LEVEN OP POEDERSHAKES / TERRORIST WORDEN
IN 7 STAPPEN / HET DONKERE VERLEDEN VAN HET
BERCHMANIANUM / NIEUWE BORSTEN VOOR KERST**

nummer 4 / jaargang 16 / 15 december 2015

VOX

Onafhankelijk magazine van de Radboud Universiteit

Start januari
Taaltrainingen

'Taal brengt me verder'

Radboud **in'to** Languages
opent nieuwe werelden

www.into.nl

Nu in boekhandel en webshops:
(ook als eBook)

De sociale dimensie van de opwarming
Nijssen & Walter

Het klimaat dreigt op hol te slaan. We zijn verdeeld over wie wat zou moeten doen om dat rigoreus af te wenden.

Dit boek geeft zicht op structuur en werking van vier terugkoppelingsprocessen die de vorming van cohesie rond klimaat vrijwel blokkeren.

Autoverhuur Nijmegen

Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

Het Hulpfonds helpt!

Het Hulpfonds biedt aan alle collega's van het umc en de universiteit financiële ondersteuning. Wij helpen met financieel advies, budgetbegeleiding en renteloze leningen.

Wil je meer informatie?
E-mail: info@hulpfondsradboud.nl | Telefoon: (024) 361 22 81 | www.hulpfondsradboud.nl

Radboud Universiteit Radboudumc

Karaktervolle locaties

Vergader- en Conferentiecentrum Soeterbeek
Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek
reserveringsbureau@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 58 25

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendael
Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub
facultyclub@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 59 79

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit

VOX NR. 4 12/2015 INHOUD

P. 8 / PORTRETTE / Wij zijn vrouw en maken ons sterk

P. 17 / STUDENT / Een week op poedervoer

P. 20 / INTERVIEW / Psychiater Rutger Jan van der Gaag over kinderen die uit de pas lopen

P. 26 / WETENSCHAP / Hoe maak je een terrorist

P. 28 / ACHTERGROND / Het Berchmanianum werd ingericht als broedplaats van Arische baby's

P. 4 / 24 / 33 / 42 / IN BEELD /

Maakbaarheid volgens onze fotografen

EN VERDER / P. 6 / **RANKING THE RU** / P. 7 / **GELUK KUN JE MAKEN** / P. 12 / **KERSTVERHAAL** / P. 14 / **STUDENTEN GAAN VER VOOR EEN PERFECT LICHAAM** / P. 16 / **TOEN IK STOPTE MET SUIKER** / P. 19 / **KERSTRECEPT** / P. 37 / **GRENZEN AAN PLASTISCHE CHIRURGIE** / P. 39 / **PUNT!** / P. 44 / **CULTUUR** / P. 46 / **CAMPUS**

Carmen bezoekt de plastisch chirurg voor nieuwe borsten

P. 34 / **REPORTAGE**

P. 8

P. 17

P. 20

P. 26

P. 28

Illustratie cover: Jeroen Murré

REDACTIO NEEL

SNICKERS

"Ik kan tussen mijn vriendinnen niet meer met goed fatsoen een Snickers eten, ze zitten allemaal aan zo'n groene smoothie te lurken." De opmerking van een van onze student-medewerkers werd gevolgd door een lawine van soortgelijke ervaringen. De een ziet steeds meer mensen met poederdrankjes in de weer, de ander is zelf op suikerloos dieet en de derde ziet in het sportcentrum steeds meer vrouwen aan krachttraining doen. Het thema van de kerst-Vox was geboren: de maakbare mens.

Op drankjes leven, suiker afzweren of plastische chirurgie overwegen – in deze Vox proberen onze medewerkers het allemaal zélf uit. De vraag blijft met welke inzet dit gebeurt. Hoogleraar Psychiatrie Rutger Jan van der Gaag legt de vinger op de zere plek: we proberen met z'n allen onze vlekjes weg te poetsen, omdat er steeds minder ruimte is voor het abnormale. Met afwijkingen rekenen we af, maar juist nu roert de mens zich die met moordaanlagen de wereld volledig op z'n kop zet. Wat maakt de terrorist? Een vraag waarbij we wel even mogen stilstaan, in een tijd waarin liefst alles snel weer normaal moet worden, zowel de terrorist als de Parijse terrasjes. Iets meer ruimte om het abnormale te overdenken, laat dat onze kerstboodschap zijn. Dat de Snickers u tijdens de kerstdagen goed mogen smaken.

Paul van den Broek
hoofdredacteur a.i. Vox

www.facebook.com/voxweb.nl

[@voxnieuws](https://twitter.com/voxnieuws)

Een fotocamera is een machtig instrument. Fotografen maken dagelijks keuzes die een grote invloed hebben op hoe wij de wereld zien. De redactie van *Vox* vroeg aan haar fotografen om voorbeelden van hun werk te laten zien die zij associëren met maakbaarheid. Of het nu gaat om het versterken van een stereotype of het bouwen van een nieuw treinstation.

de keuze van

FOTOGRAAF
GERARD VERSCHOOTEN

Bijna twintig jaar lang werd er nagedacht, ruzie gemaakt, ontworpen en gebouwd. Het resultaat werd in november van dit jaar geopend: het centraal station in Arnhem. Jaren was het een rotte kies in het stadsbeeld, maar de bouwput is mogelijk snel vergeten. Wat de fotograaf wil laten zien: wat je ook bedenkt en wilt maken, mensen gaan er altijd mee aan de haal. "En zo hoort het ook", zegt Gerard Verschooten. "Nog voordat de bouwhekken weg waren, had deze jongen de buitenwanden van het station ontdekt als ideale skatebaan. Dat is vast niet de bedoeling van de architect geweest, maar het wordt er alleen maar mooier op."

RANKING THE RU DE NIEUWE RADBOD-WIJN

Studenten en medewerkers moeten presteren en excelleren. Hoe presteert de Radboud Universiteit zelf? Elke maand laat Vox een deskundige een oordeel vellen. **Deze maand test vinoloog Peter Eijkhout van Sauter Wijnen aan de Sint Annastraat de rode wijn uit de Campusshop.**

Illustratie: Roel Venderbosch

De Campusshop heeft twee soorten rode wijn in het assortiment. Een wijn die je altijd kunt drinken, en een wijn die je bij voorkeur bij het eten serveert. Met het kerstdiner in gedachten kiest Vox de tweede variant: een cabernet sauvignon van Castillo de Molina uit Chili, jaartal 2013. Kunnen we met deze fles voor de dag komen als schoonmoeder op kerstavond een konijn uit de oven haalt?

Eijkhout is redelijk positief. "De kleur is mooi rood, daardoor kun je zien dat de wijn niet te oud is. De geur is precies zoals je mag verwachten van een wijn uit Chili: ik ruik veel zwart fruit en cassis. Dat is zoals het hoort bij deze wijn." Ook de smaak van de wijn valt uhh.. in de smaak bij Eijkhout. "Het is een *reserva*, wat betekent dat hij wat langer in een houten vat heeft gelegen. Dat proef je duidelijk terug. Hij heeft een licht scherpe afdrank met een hint van paprika, dat is typisch voor de druif."

De smaak is prima, maar toch: Eijkhout wordt er geen moment écht warm van. "In Chili heb je veel enorm grote wijnboederijen. Door het stabiele klimaat en het feit dat ze in Chili – in tegenstelling tot in Europa – wel mogen irrigeren, maken ze daar vrijwel ieder jaar precies dezelfde kwaliteit wijn. Europese wijnhuizen hebben soms een minder jaar, maar soms ook een veel beter jaar. Met andere woorden: dit is een veilige keuze." Al met al is Eijkhout is niet ontevreden: "Hij krijgt drie sterren."

hot spot

WE ALL VISITED THE VALKHOF MUSEUM AND THE SAINT STEVEN'S CHURCH IN NIJMEGEN. BUT WHAT ARE THE REALLY SPECIAL, FUNNY, WEIRD PLACES YOU SHOULD TAKE YOUR FRIENDS TO SEE IN NIJMEGEN?

When the weather outside is not that frightful, you have to look into other ways to get the opportunity to ice skate. There are no ice tracks in the center, but in Dukenburg you can visit Triavium. The building, close to the train station, holds three ice tracks and a bar and restaurant. If you want to improve your skills, you can also take skating lessons, or go to a curling clinic.

WWW.INSTAGRAM.COM/VOXNIEUWS

IN HET NIEUWS

Vluchtelingenlezingen

Asielzoekers uit Heumensoord die behoefte hebben aan intellectuele verdieping kunnen hun hart ophalen. De juridische faculteit organiseert de lezingenreeks Food for Thought, speciaal voor asielzoekers. Op 30 november klonk het startschot met een lezing van hoogleraar Criminologie Jan Terpstra. Het thema van zijn praatje: Nederland voor beginners. Wat niet betekende dat Terpstra's lezing lichte kost was. Sommige aanwezigen hadden zichtbaar moeite met het niveau, in academisch Engels. Neemt niet weg dat de toestroom met tientallen bezoekers groot was.

De nieuwe dokter Chaotisch, zo verloopt de overgang naar het nieuwe curriculum voor medische studenten. Waar studenten in het verleden zo snel mogelijk medische kennis moesten opdoen, staat nu vanaf het begin het inleven in de patiënt centraal. 'Een nieuwe dokter in de maak', kopte Vox eerder – maar wel een met een stroeve start dus. Studenten klagen over cursussen die vol zitten en organisatorische rompslomp. Positieve geluiden zijn er echter ook: studenten komen vaker in het ziekenhuis en krijgen dus sneller contact met patiënten. Zo zien ze meteen waar ze het voor doen.

Studieclub Carolus

Wie denkt dat de sociëteit van Carolus Magnus alleen maar wilde studentenfeestjes huisvest, heeft het mis. "We willen als vereniging ook serieuze dingen bieden", zegt preses Jafar Alhashime. In de toekomst zal Carolus Magnus daarom voor leden tentamenbegeleiding verzorgen. "Voor de moeilijke tentamens gaan we trainingen aanbieden, waarin de stof uitgebreid wordt behandeld", zegt Alhashime. Hij heeft zowel ouderejaarsstudenten als externe experts op het oog om die trainingen te verzorgen. Bovendien komt er een platform waar leden van de vereniging aantekeningen en samenvattingen kunnen delen.

Foto: José Francisco Salgado / ESO

Het Atacama Large Millimeter Array in de Atacama-woestijn in Chili. Hier kreeg Klein Wolt zijn idee voor Hipersense.

Hipersense Het liefst zet je als sterrenkundige je telescoop op een plek die zo afgelegen mogelijk ligt. Zodat de atmosfeer stabiel is en het onderzoek niet gestoord wordt door de warmte of het licht van een stad in de buurt. Die plekken in de *middle of nowhere* hebben helaas één ding gemeen: er is meestal geen stroom. Marc Klein Wolt was dat beu en bouwde de oplossing: Hipersense. Deze omgebouwde zeecontainer zit tjokvol zonnepanelen, een windmolen én de rekenkracht die een telescoop van alle benodigdheden kan voorzien. "Die zet je achterop een vrachtwagen, zodat je overal waar een weg ligt onderzoek kan doen", zegt Klein Wolt. Bijvoorbeeld in Chili, waar hij in 2017 naartoe verkast voor zijn onderzoek. Daar is de energie zo duur, dat Hipersense goed van pas zal komen.

Vrouwelijke portiers Kippenhok noch apenrots: de universiteit wil geen van beide zijn. Het stimuleren van de komst van meer vrouwelijke hoogleraren staat al langer op de agenda – en dit werpt zijn vruchten af. Met iets meer dan 23 procent vrouwelijke hoogleraren staat Nijmegen landelijk gezien op het podium. Maar het diversiteitsbeleid op de campus moet zich niet alleen richten op het aantrekken van vrouwelijk wetenschapstalent. Want waarom zijn portiers altijd man? En secretaresses altijd vrouw? Daar valt terrein te winnen, vindt Wilma de Koning, vice-voorzitter van het universiteitsbestuur. Binnen het nieuwe Christine Mohrmann Programma wordt geld vrijgemaakt voor het stimuleren van gender-diversiteit.

10

Twee weken lang waren de ogen van de wereld gericht op de klimaatop in Parijs. "Ten koste van alles moet worden voorkomen dat dit een tweede Kopenhagen

wordt", refereerde Heleen de Coninck naar de vorige, mislukte, conferentie in 2009. Onderzoeker De Coninck leidde de tienkoppige Radboud-delegatie, bestaande uit zes onderzoekers plus vier studenten. Volgens De Coninck hebben wetenschappers een belangrijke dimensie aan de top toegevoegd, namelijk urgentie. "Lang werd aangenomen dat een opwarming van maximaal twee graden veilig zou zijn. Vorige week toonde nieuw onderzoek aan dat de gevaarlijke grens al rond de één of anderhalve graad stijging ligt."

GELUK MAAK JE

wel niet*

"Ik ben betrokken bij het AppLab, een cursus voor masterstudenten Kunstmatige intelligentie. Ik heb de studenten aan het werk gezet met het inzicht van de Amerikaanse onderzoeker Sonja Lyubomirsky dat we een groot deel van ons geluk in eigen hand hebben. De studenten hebben een app ontwikkeld die erop is gericht de mensen iets aardigs te laten doen voor elkaar: zes keer per dag krijgen mensen daarvoor een oproep, denk aan een diner koken voor het hele gezin of het adopteren van een huisdier. De gebruikers kunnen na het voltooiën van hun goede daad hun handeling opslaan, met daarbij een bevinding. Ook anderen kunnen erop reageren, en een slim algoritme in de app leert razendsnel welke oproepen, welke *random act of kindness*, het beste bij een persoon passen. Wat we al weten is dat iets aardigs doen voor elkaar zowel betrekking kan hebben op een bekende of op een wildvreemde, dat maakt niks uit. Waar dat effect vandaan komt, is niet bekend. Maar het is duidelijk dat het fijne effect om iets aardigs te doen zelfs doorwerkt op de lange termijn. Soms is daar een beetje hulp bij nodig, maar dan nog ervaart men het als prettig om iets aardigs te doen."

Rebecca de Leeuw is docent Communicatiewetenschap en onderzoeker bij het Behavioural Science Institute.

* aankruisen wat van toepassing is

WIJ ZIJN POWER- VROUWEN

Tekst: Linda van der Pol / Foto's: Nick van Dijk

Je ziet ze steeds vaker in het universitair sportcentrum: vrouwen die aan krachttraining doen. Ze tillen en trekken zich suf en dat vier keer per week. 'Ik let op mijn lichaam en zorg ervoor dat het eruit ziet zoals ik het wil.'

BIONDA DERKS (20):

'Ik ben graag met gewichtjes in de weer'

Tweedejaarsstudent rechten

"Ik ben duidelijk gespierder geworden. Mijn benen zijn veel steviger dan een paar jaar terug. Fijn, want vroeger was ik erg dun en had ik echte spillebeentjes - dit vind ik mooier. Bovendien weet ik door sporten de stress rondom mijn studie even te ontvluchten: het werkt erg ontspannend.

Twee jaar geleden begon ik met de bachelor psychologie, maar dat viel zo tegen dat ik er snel mee stopte. Opeens had ik een lege agenda, dus besloot ik meer te gaan sporten. Toen een vriendin krachttraining aanraaide, dook ik het sportcentrum in. Een beginnerscursus deed ik niet: ik zocht zelf uit hoe apparaten en oefenin-

gen werken en kwam hier geleidelijk aan steeds vaker. Ik begon licht, soms eerst alleen met stang, nu til ik veel gewicht. Hoewel ik het veel leuker vind met gewichtjes in de weer te zijn dan op een crosstrainer te zitten, doe ik ook regelmatig aan cardio. Da's goed voor me. Ik heb astma, maar door de condi-

tie die ik nu opbouw heb ik daar minder last van. Ik ben hier vier keer per week. Je moet in een ritme komen: zodra sporten in je dagelijkse routine zit, gaat het vanzelf. Of het mijn prestaties op studievlak ten goede komt? Het zou kunnen. Inmiddels zit ik in mijn tweede jaar rechten en het gaat heel goed."

LOES VAN GEMERT (22):

'Ik wil naar de honderd kilo toe'

Vierdejaarstudent geneeskunde

"Het mooie aan krachttraining is dat je zo snel vooruitgaat. Vooral nu ik er nog niet zo heel lang mee bezig ben, kan ik zowat iedere training meer gewicht hebben dan de vorige keer. Ik lijk écht iedere week sterker te worden. Die vooruitgang vind ik leuk, want ik ben best wel bezig met de cijfertjes. Voordeel is dat ik vanuit het roeien behoorlijk sterke benen heb. Dat scheelt hier een hoop. Zo was ik direct aardig goed in squatten:

kniebuigingen maken met een heleboel gewicht op je schouders, eigenlijk. Ik begon er een paar weken geleden mee. Mijn vriend deed de oefening en ik vond het er grappig uitzien – dus wilde ik het ook proberen. 55 kilo, dat til ik inmiddels al op. Op korte termijn een beetje onrealistisch misschien, maar ik wil naar de honderd kilo toe.

Binnenkort begin ik aan mijn coschappen. Van sporten komt dan niet veel meer, dat weet ik nu

al. Stel dat ik geplaatst word in Doetinchem, bijvoorbeeld: naast reizen en werken blijft er dan geen tijd over. Daarom probeer ik er nu uit te halen wat erin zit, en ben ik zeker drie keer per week in de sportschool te vinden. Ik roei eigenlijk bij Phocas, maar ik zit iedere dag tot zes uur in college en het is al vroeg donker 's avonds. Wanneer het wat beter weer is, ga ik het water wel weer op – tot die tijd doe ik aan krachttraining om fit te worden."

BRITT SCHOENAKER (22): 'Ik ben gek op optrekken'

Afgestudeerd Sport en Bewegen aan de HAN, werkzaam op Kandinsky Molenhoek

"Instachicks, noem ik ze. Er lopen steeds meer van die meiden rond in de sportschool. Helemaal opge-maakt, haren los. Niet praktisch, niet fijn en ze doen het maar om één reden: de aandacht. Ze maken selfies en staan in groepjes wat te kletsen, maar gesport wordt er nauwelijks. Begrijp me niet ver-keerd, ik vind het prima dat ze er zijn, maar alleen als ze echt iets dóen. Tja, aan de andere kant? Ook genoeg mannen staan hier alleen maar een beetje 'mooi te zijn'.

Zelf ben ik hier vier keer in de week, en ik tennis er ook naast. Ik rondde in de zomer mijn sport-opleiding aan de HAN af en werk tegenwoordig als LO-docent op het Kandinsky College. Hoewel ik een fanatieke sporter ben, maak ik mij om prestaties niet zo druk. Hoe zwaar of hoe vaak ik iets kan, vind ik niet interessant: belangrijker vind ik het om fit te zijn. Ik let op mijn lichaam en zorg ervoor dat het eruit ziet zoals ik het wil. Maar niet op een obsessieve manier, hoor. Ik ga niet met een meetlint in de weer – maar kijk gewoon in de spiegel. Verder laat ik niets. Ik sport zo veel dat ik kan eten wat ik wil. Gek ben ik op optrekken. Dat kun-nen niet zo veel mensen – vooral voor vrouwen is zoiets uniek. Sowieso train ik mijn biceps heel graag. Je kunt ze heel goed 'isoleren': je merkt goed welke spiergroep je traint. Een super-lekker gevoel, vind ik dat."

Het traditionele literaire kerstverhaal in *Vox* is dit jaar geschreven door neerlandicus Gerjon Gijsbers (31), in 2010 afgestudeerd aan de Radboud Universiteit. Dit jaar debuteerde hij met zijn gebundelde radio-columns voor LoadFM, onder de titel *Ik keek naar boven en had geen idee*. Gijsbers schrijft voor *Propria Cures* en stond als performer onder meer op de Zwarte Cross en Lowlands. Illustratie: Marina Tadic

Natte sneeuw

Het vallen van de avond is ongemerkt aan mij voorbijgegaan, dacht Kevin, maar ik veronderstel dat bij een eventuele evaluatie van dit gebeuren gerust gesproken kan worden van een flinke crash.

In het midden van de tafel stond een zilveren schaal, met daarop de overblijfselen van een wildgerecht. Kleine botjes en ribben. Het uiteengereten karkas van alweer een kostbare avond, omringd door verfrommelde servetten en smerig serviesgoed. De vlammetjes van een viertal waxinelichtjes flakkerden onrustig omdat ze dreigden te verdrinken in hun eigen vet.

Met een tandenstoker prutste Kevin een laatste draadje vlees van tussen zijn voortanden.

Zijn vader lag languit op de bank snurkend uit te buiken, met zijn broek opengeknoopt en de afstandsbediening van de televisie op zijn borst. Zijn moeder kwam de kamer binnen en plaatste een glas bruisende cola voor Kevin op tafel.

'Kijk eens, jongen, laten we het nog even gezellig maken. Lust je er wat lekkers bij?'

'Nee,' antwoordde hij. 'Ik ben verzadigd. Sterker nog, ik sta op springen.'

God, smeekte hij in stilte, wees ons genadig en laat het Coca-Cola zijn, voor het ware kerstgevoel.

Hij nam een slok. Wat een verwennerij, dacht hij, de smaakpapillen swingen in mijn smoel, de bitterzure nasmaak van de cranberrysaus en het mierzoet van de frisdrank vechten om ze als eerste te mogen bevredigen. Zodra zijn moeder weer naar de keuken verdween, toverde hij een zakflacon tevoorschijn en schonk een scheutje sterke drank bij de cola. Een van de vier kaarsjes op tafel doofde zichzelf en een sliert rook kringelde omhoog naar nergens.

Zijn vader schrok wakker en sloeg aan als een waakhond op het moment dat Kevin de afstandsbediening wilde pakken.

'Niet met je vette vingers,' snauwde hij.

'Er komt zo een film van David Lynch,' zei Kevin. '*Wild at Heart*, die wil ik opnemen, want ik ga naar de kroeg.'

'Laat me eerst eens even zien wat voor film dat is.'

Zijn vader kwam kreunend overeind en nam de KRO-gids uit de krantenbak.

'We kunnen het hier toch ook gezellig maken,' opperde zijn moeder. 'Zullen we een spelletje doen?'

'Volgens de beschrijving een film met buitensporig veel seks en geweld,' gromde zijn vader, 'ik verbied je die op te nemen met mijn videorecorder.'

Hij gooide de gids op tafel. Op de voorkant prijkte het portret van Arie Boomsma.

'Laat mij dan eens kijken.'

Zijn moeder nam de gids van tafel en begon er doorheen te bladeren. Kevin constateerde dat hij koude voeten had en zocht onder de bank naar zijn schoenen.

'Er komt ook een leuke familiefilm,' zei zijn moeder. '*Home Alone*, een komedie. Als de ouders van Kevin...' Ze keek hem aan alsof hij zich moest kunnen identificeren met een personage dat een toevallige naamgenoot was. '...hem vergeten en hij thuis wordt achtergelaten...' Kevin zuchtte.

'Die hebben we vorig jaar al gezien,' zei hij, 'en het jaar daarvoor en het jaar daarvoor en daarvoor en over buitensporig veel seks en geweld gesproken, heb jij de Bijbel wel eens gelezen?'

Hij keek zijn vader strak aan, die medelijdend het hoofd schudde en sneerde: 'Geen wonder dat jij bij een psycholoog loopt, jongen, met je obsessie voor seks en geweld.'

'Laten we het alsjeblieft gezellig houden,' gebod zijn moeder, maar Kevin stormde naar de bijkeuken en smet de deur achter zich dicht. 'In mijn huis wordt niet met de deuren geslagen!' hoorde hij zijn vader brullen.

Nadat Kevin tot tien had geteld en zijn jas had aangetrokken, stak zijn moeder haar hoofd om de deur. 'Trek je handschoenen maar aan, lieverd,' zei ze zacht, 'het wordt fris vannacht.'

'Hij denkt dat ik gek ben,' zei Kevin, 'maar zelf knoopt hij zijn broek open zonder acht te slaan op zijn omgeving. Is dat soms normaal?'

Na sluitingstijd was hij door vrienden uitgenodigd *Wild at Heart* te

komen kijken. Niemand reageerde op zijn vraag, iedereen concentreerde zich op de film. Laura Dern lag als Lula naast Nicolas Cage in bed.

'Well, my cousin Dell was always fightin' bad ideas. See, Dell loved Christmas. We used to call him Jingle Dell. He wanted Christmas to last all year long.'

Onze nieuwe verlosser is een fitnessgoeroe, dacht Kevin, de nieuwe Christus is een krachtpatser die zich niet zo maar aan het kruis laat spijkeren. Morgen begin ik met bidden voor borst- en buikspieren alsmede het trainen van bicepsen en tricepsen om trots op te zijn. Ik wil dat ze trots zijn.

'Dell said that trust in the spirit of Christmas was destroyed by ideas being controlled by aliens wearing black gloves. These aliens would get Dell to do all kinds of things.'

Kevin observeerde de andere drie aanwezigen. Ik ben een vreemdeling voor mijn vrienden, dacht hij.

'Then he'd carry on about the weather, talk about how rainfall is controlled by aliens on earth.'

Er werd een rond spiegeltje en een opgerold bankbiljet doorgegeven. Kevin zag zijn gezicht, maar herkende zich er niet in. Hij snoof twee keer diep. Gedachten dwarrelden als natte sneeuw neer in zijn geest. Snel smeltende schietgebedjes. God, zie haar goedheid... Alsjeblieft, Almachtig Addergebroed... Lieve Heer, zorg dat...

'Aunt Rootie told Dell that one day he would realize that the alien wearing the black gloves was him and him alone.'

Hij was er zeker van dat hij de affiteling niet zou halen.

Wanneer het licht geworden was, wist hij niet. Kevin keek naar de rode plas in de porseleinen pot.

'Het zijn de cranberry's,' mompelde hij. *'Ik heb cranberry's gehad. Omhoog, omhoog, naar in excelsis nergens.'*

Hij probeerde de steken in zijn borst te negeren, spoelde door en klampte zich krampachtig vast aan de klink van de wc-deur. Ik ben een gezelligheidsdier, dacht hij, en ik heb koude voeten. Koude voeten, koude voeten, pijn achter de ribben, benauwd ook. Het lukte hem niet om zijn jas open te knopen. Het lukte hem niet. Hij opende de deur naar de keuken en sloot deze voorzichtig achter zich.

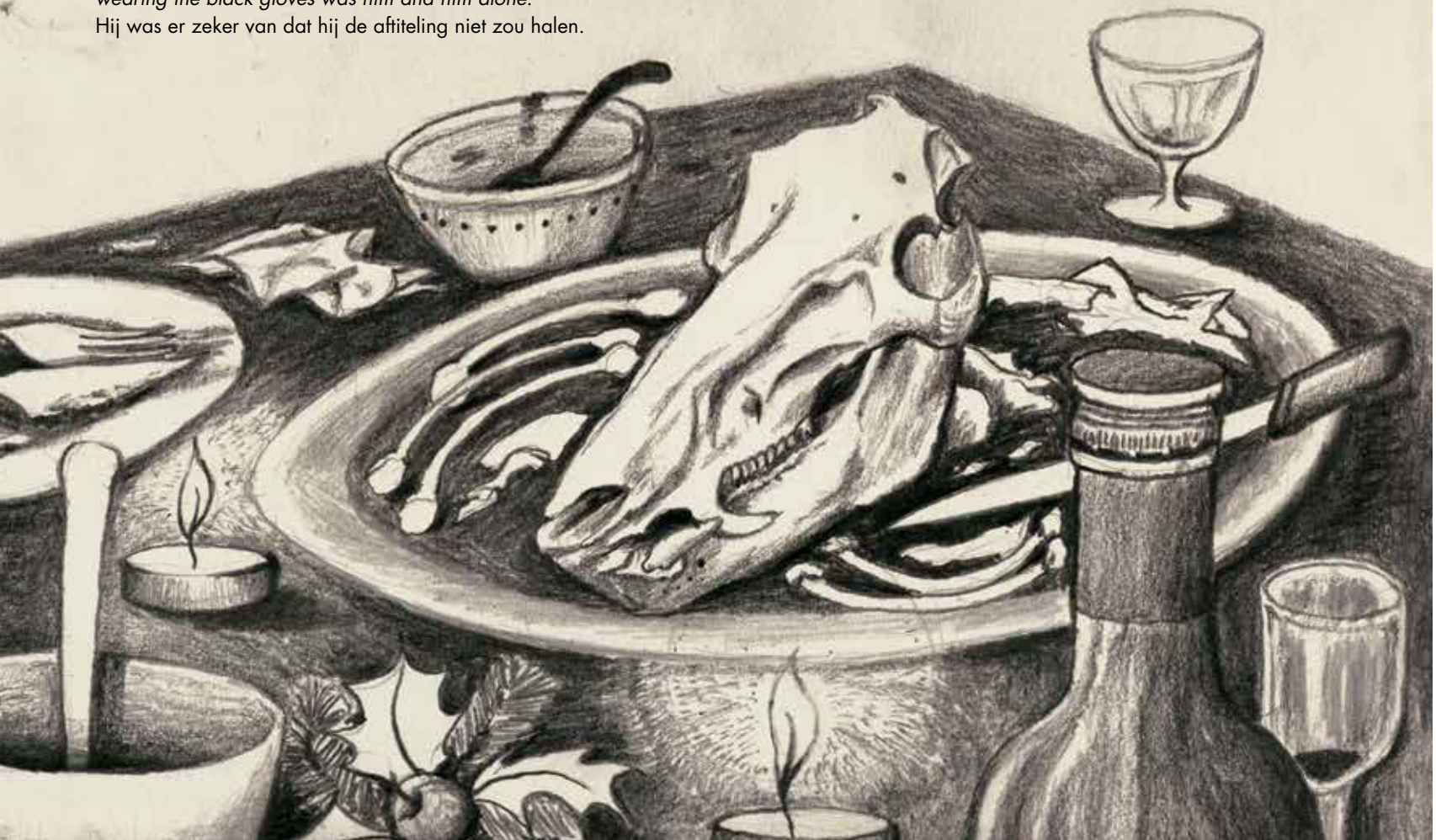
'Laten we het gezellig houden, in dit huis wordt niet met de deuren geslagen.'

Op het aanrecht stond een fles cola van een onbeduidend merk. Scherven van een gebroken glas waren bij elkaar geveegd. De vaat was nog niet gedaan. Kevin hoorde zijn moeder huilen in de woonkamer. Zijn handschoenen, hij was zijn handschoenen vergeten.

'Moeder,' prevelde hij, *'ze zeggen vaak... Het hart is, het hart wordt veelal aangemerkt als de meest krachtige spier van het menselijk lichaam. Ik geloof...'*

Morgen is alles droog, dacht hij. Als ik morgen wakker word, is alles weer weg.

Hij haalde adem, telde tot tien en viel toen voorover de woonkamer in.

APPELAZIJN EN EEN DRO

LIJNZAAD VOOR OMLICHHAAM

Detoxen, groenteshakes drinken en het tellen van macronutriënten. Sommige studenten gaan ver voor een perfect lichaam. Op hun smartphone dragen ze het schoonheidsideaal altijd bij zich.

Tekst: Carlijn van der Plas / Illustratie: JeRoen Murré

Ze begint de dag met een sapje van appel en gember. Als tussendoortje drinkt ze een groenteshake van spinazie, appel en bleekselderij. 's Avonds mag ze dan een spinazieperensalade. Nienke Borra (23) heeft er net een week detoxen opzitten. Waarom? "Tijdens zo'n detoxweek word ik helemaal clean. Ik barst van de energie en word er helder van", zegt de onlangs afgestudeerde student communicatie- en informatiewetenschappen. Borra eet dingen als lijnzaad en drinkt appelazijn. Ze vindt het belangrijk om gezond te eten. Al is haar voedingspatroon de laatste jaren wel veranderd. "Ik verdiep me in voeding en de effecten ervan op je lichaam. Er is veel informatie over te vinden op Instagram en blogs." Daarbij zorgt ze ervoor dat ze ten minste vier keer per week de sportschool opzoekt voor een les *powerworkout* of een rondje spinnen. "Van sporten krijg ik energie en een mooi lichaam. Dat neemt niet weg dat voeding belangrijker is voor je lichaam dan sporten. Je moet dus wel letten op wat je eet en pakjes zo veel mogelijk vermijden. Fruit eet ik niet te veel, daar zitten suikers in en dit zet zich uiteindelijk om in vet. Groenten zijn de beste superfoods die er zijn." Bedrijfskundestudent Yolein Baaten (23) gaat vijf keer per week naar de sportschool. Ze doet aan kracht- en intervaltraining. Om haar spieren op te bouwen zorgt Baaten voor de juiste voeding. Shakes drinkt ze niet, wel telt ze grammen eiwitten in bijvoorbeeld vlees, kwark en eieren. "Die zijn nodig om spiermassa op te bouwen. De tijd dat vrouwen stopten met eten om er goed uit te zien is voorbij. Je moet genoeg eten om gespierd te zijn." Baaten eet gewoon uit pakjes, drinkt nog steeds bier en calorieën telt ze niet. "In plaats daarvan let ik op macro-

nutriënten. En ik zorg ervoor dat ik per dag in ieder geval één maaltijd zonder koolhydraten eet." Baaten verdiept zich net als Borra graag in informatie die ze op Instagram vindt. "Ik volg belangrijke *healthbloggers* op sociale media. Zij posten veel informatie over de juiste voeding om nog strakker en gespierder te worden."

Sociale media en het schoonheidsideaal

Doeschka Anschutz, docent communicatiewetenschap, signaleert nog een andere trend. Haar studenten zijn sinds kort erg geïnteresseerd in onderzoek naar het effect van sociale media op het schoonheidsideaal. "Het schoonheidsideaal heeft altijd bestaan. Vroeger streefden vrouwen naar een wespentaille, nu wil iedereen gespierd zijn." Als in het verleden het schoonheidsideaal onderzocht werd, ging dat over de invloed van televisieprogramma's als America's Next Top Model. Nu verplaatst zich dat naar Instagram.

In de traditionele media zag je het ideaal weerspiegeld in dunne filmsterren en zangeressen. Nu nemen vrouwen dat ideaal tot zich via de sociale media. Dat kan wel overweldigend zijn, zegt Anschutz. "Sociale media zijn interactief. Mensen bepalen zelf wát ze willen zien, wannéér ze het willen zien. Voorheen werd je alleen geconfronteerd met het schoonheidsideaal als je de televisie aanzette; nu neem je het dag en nacht met je mee."

Op Instagram en blogs showen leeftijdsgenoten voor-en-na-foto's van hun lichaam. Hierdoor realiseren vrouwen zich volgens Anschutz veel meer dat zij hetzelfde effect kunnen bereiken. "Het is gemakkelijker je te identificeren met mensen in je directe omgeving of van je eigen leeftijd. Het idee dat een perfect lichaam haalbaar en maakbaar is wordt vergroot door de continue blootstelling aan sociale media." Ondanks de grote aandacht voor gezond eten en veel sporten, denkt Anschutz dat de trend niet iedereen bereikt. "Je

'Van de huidige voedingstrends krijg ik jeuk'

hebt altijd mensen gehad die meer bezig zijn met gezond eten. De trend trekt vooral deze groep aan. Zij aten al gezond, en gaan nu actief op zoek naar meer informatie over gezond eten. De trend zal daarom minder invloed hebben op mensen met overgewicht, simpelweg omdat zij er niet mee bezig zijn."

Mediterraan dieet

Bestuurskundestudent Sophie Koop heeft niets met trends. "Ik heb het mijn hele leven al belangrijk gevonden gezond te eten. Ik kook altijd vers en gebruikte al lijnzaad voordat het een hype werd." Sporten doet Koop met mate en haar informatie haalt ze nog 'gewoon' uit boeken. "Gezond leven is voor mij belangrijk, het is een lifestyle. Ik ken de risico's van ongezond eten op hart- en vaatziekten. Maar van de huidige voedingstrends krijg ik jeuk. Als mensen zich even goed achter de oren krabben, weten ze echt wel

dat gezond eten bestaat uit veel groente en fruit, en niet uit zaadjes en pitjes".

Maar is dat wel zo? Hersenonderzoeker Amanda Kiliaan onderzoekt de invloed van voeding op het brein. Volgens haar is er wel een beste manier van eten: het mediterrane dieet. "Dit dieet schrijft voor dat mensen minder verzadigde, en meer onverzadigde vetten moeten eten. Uit onderzoek blijkt dat vezels niet alleen goed zijn voor de darmen, maar ook voor de hersenen. Daarbij is het inderdaad goed om veel groente en fruit te eten aangezien hier veel antioxidanten en vitamines inzitten." Mensen die dit het mediterrane dieet volgen, hebben een hogere levensverwachting en minder kans op hart- en vaatziekten, zegt Kiliaan.

Uit haar onderzoek met muizen blijkt dat de diertjes die veel bewegen in hun kooi langer leven dan hun inactievere soorten. Volgens Kiliaan is er niet zoiets als te veel sporten. "Een uur per dag is prima. Wel denk ik dat het dan beter is om met cardio-apparaten aan de slag te gaan dan met gewichten te trainen, maar ongezond is het laatste niet."

En hoe zit dat met detoxweken, waar Nienke Borra heilig in gelooft? In zo'n dieet komen minder calorieën voor. "Ik heb een onderzoek gedaan met muizen waarbij zij dagelijks net iets minder calorieën aten dan nodig was. Het resultaat: de muizen leefden langer dan hun soortgenoten die het toegestane aantal calorieën per dag aten." *

TOEN IK STOPTE MET SUIKER

Ik ben vooral een stuk liever sinds ik geen suiker meer eet. Tenminste, dat zeggen de mensen om me heen. En toegegeven: daarvoor was ik onrustig, sneller boos en wisselden mijn stemmingen elkaar sneller af dan de kleuren van het stoplicht op een druk kruispunt. Daarnaast had ik al wat serieuze depressieve periodes achter de rug. Tijd voor een drastische verandering om mezelf structureel beter te gaan voelen. En dan bedoel ik niet therapie of een strip antidepressiva in mijn toiletta's. Ik wilde eens proberen te leven naar wat filosoof Hippocrates honderden jaren voor Christus al beweerde: *Let food be thy medicine and medicine be thy food*. Toen kwam ik al snel uit op suikervrij eten. Ter illustratie: mijn ontbijt bestond uit cola – ik poetste er nog net mijn tanden niet mee. Ik dronk dagelijks zo'n twee liter cola weg. Tijdens het uitgaan dronk ik Apfelkorn en mierzoete likeurtjes, of stond ik met het dopje van een Flügeltje op mijn neus. Het moest te doen zijn, dacht ik, om daar voortaan gewoon vanaf te blijven. Mijn uitdaging: niet stap voor stap afbouwen, maar van de een op de andere dag alle suiker (en vervangers) elimineren.

Ik wil écht niet overdrijven. Echt niet. Maar ik heb me zo ontzettend ellendig gevoeld. De eerste nachten zonder suiker sliep ik slechter dan ooit, mijn spieren waren stijf en ik was huileriger dan een pubermeisje met PMS (inclusief die hoofdpijn). 'Dit is dan afkicken', dacht ik. De eerste maaltijden? Saai. Want hoewel ik gewend ben om vers te koken, zonder pakjes, blijken die witte korrels toch overal in te zitten. Suiker in mijn favoriete chilisaus, suiker in een blikje maïs, suiker in mijn brood, suiker in de bouillonblokjes en suiker in de ketjap manis. Mijn smaakmakers laten me in de steek en wat overblijft is een gezapig bordje sla met wat groenten en rijst. Smakeloos. Ik ben pissig. Niet alleen omdat de suiker me zichtbaar in zijn macht heeft, maar ook omdat ik echt niet weet waar ik het zoeken moet. Ik wil zoet. Toch zet ik door: ik bak mijn eigen brood, zoek naar kruiden en maak zelf sausjes met paprika en tomaat in mijn blender. Het is even wennen, de eerste weken zijn suf qua eten. Maar langzaam wordt mijn eten vanzelf zoeter. Zonder suiker. Hoe burgerlijk het ook klinkt: ik proef het zoet van fruit beter, ik

waardeer water met citroensap meer, maak veel te vaak suikervrije pizza's én ik val kilo's af. Niet twee of vijf, maar na drie maanden strikt suikervrij ben ik er al bijna zestien kwijt. En belangrijker: voor het eerst sinds jaren voel ik me weer mentaal rustig. Gewoon stabiel, vrolijk, minder angstig. Ook fysiek voel ik me goed. Mijn hart slaat niet meer over en mijn conditie is verbeterd, terwijl ik echt geen sporter ben. Dus nee, voor mij geen *happy pills* in de ochtend, maar zelfgebakken brood en vers fruit als ontbijt. Word ik nog liever van ook.

Kelly Janssen is masterstudent politicologie

FILMTIP

That Sugar Film
De Australische Damon Gameau eet zestig dagen alleen maar dingen met suiker erin en filmt wat er met zijn lichaam gebeurt.

EEN WEEK OP POEDERVOER

Poedermixen zoals Joylent bevatten alles wat een mens nodig heeft. Maar is het ook vol te houden om erop te leven? Timo Nijssen probeerde het een week. Voor Vox hield hij een dagboek bij.

Docent voedingsleer
 Vincent Hendriks
 weegt Timo

DAG 0, DONDERDAG 67,5 KILO: BANAAN

Zodra ik de zak met bananenshakepoeder opentrek, komt me een walm tegemoet die aan snoepbanaanjes doet denken. De poedervorm mag dan efficiënt zijn, handig is anders: mijn hele tafel raakt bedekt met bananenpoeder wanneer ik de juiste hoeveelheid in de bijgeleverde shaker probeer te krijgen. Ik vul de beker af met water, schud flink en neem een slok. Zo sterk als de geur is, zo zwak is de smaak. Ik proef een weeïge sojasmaak met wat flauwe banaanachtige ondertonen. Grote klonten zitten er niet in, maar het goedje heeft een korrelige structuur. Joylent is niet per se vies, maar het is ook weer niet zo lekker dat je het in één keer achterover wilt slaan. Ik nip de hele avond aan mijn fles. Best handig eigenlijk: het is Masteravond en ik hoef geen tijd vrij te maken om te eten tussen de voorlichtingen door. Na afloop drinken vrienden een biertje in het CultuurCafé. "Bier voor iedereen – behalve Timo!" Ik staar naar mijn bijna lege shaker.

DAG 1, VRIJDAG 66,5 KILO: CHOCOLADE EN AARDBEI

Als ontbijt neem ik een glas chocoshake en een kopje thee. De chocoladesmaak is niet erg sterk, maar laat zich gelukkig goed wegspoelen. De rest neem ik mee naar college, lekker makkelijk. Ik merk dat ik kauw op de mix voor ik hem doorslik, terwijl dat nergens voor nodig is. Zal de ontwenning zijn. Als lunch probeer ik de aardbeivariant uit en met moeite giet ik de hele fles in één keer achterover. Het spul heeft een rare zurige smaak, een beetje misselijkmakend. Later op de dag loop ik langs de Burger King. De posters met aanbiedingen doen me watertanden, maar ik geef niet toe. In de trein zit ik naast een meisje met een salade. Ik neem nog maar een slok.

DAG 2, ZATERDAG 66,0 KILO: VANILLE EN BANAAN

Na enen lig ik nog steeds in bed. Ik heb geen zin om op te staan en aan mijn shake te beginnen. Ik open een pak Joylent Vanilla, de enige variant die ik nog niet heb gepro-

beerd. Elke nieuwe smaak lijkt viezer dan de vorige. Ik had verwacht dat vanille wel oké zou zijn, maar nee. De hele dag neem ik met tegenzin kleine slokjes. In de trein naar mijn ouders lijd ik honger, terwijl ik de fles negeer die me aanstaart vanuit mijn tas. 's Avonds is er een etentje. Ik kan het niet laten om af en toe een klein hapje mee te prikken. Fout. De combinatie van hartig eten en de weeïge drank zorgt ervoor dat mijn maag zich omkeert bij alleen al de vanillegeur.

DAG 3, ZONDAG 66,2 KILO: BANAAN EN CHOCOLADE

Mijn ontbijtshake had ik gisteravond al gemaakt en in de koelkast gezet. Op internet heb ik gelezen dat het poeder hierdoor beter mengt met het water (minder korrels!) en koude pap proef je minder goed. Het is ineens een stuk beter weg te werken. Nadeel is wel dat er een koude blob in je nuchtere ochtendmaag plonst. Aan mijn zielige blik heeft m'n moeder geen boodschap. "Van mij hoef je het niet te doen hoor!"

Ik begin me een bewoner van het ruimteschip uit de animatiefilm *WALL-E* te voelen. Het feit dat alles vloeibaar is, is niet eens het vervelendste. De flauwe zoete smaak maakt dit dieet zo zwaar. Ik heb zin in iets zouts, al was het maar een kopje bouillon.

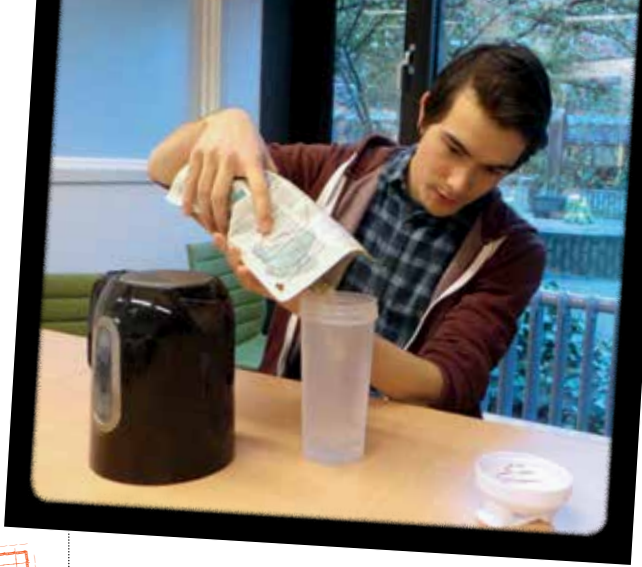
DAG 4, MAANDAG 66,0 KILO: CHOCOLADE, VANILLE EN BANAAN

Vandaag is het shakedieet prima te doen, ik begin er een beetje in te komen. Ik ben ook de hele dag druk bezig geweest, dat helpt. Fijn ook dat ik nu geen ouders om

Hendriks
 meet Timo's
 lengte

Timo maakt een nieuwe shake

VET-PERCENTAGE

Vooraf: Achteraf:

Totaal huidploidiktes 53 mm 49,6 mm

Middelomtrek 75 cm 74 cm

Timo's huid is in totaal 3 millimeter dunner geworden, dus hij heeft vet verloren. Vooraf was zijn vetpercentage 20 procent, nu 19 procent. Dat vertaalt zich in zo'n 300 gram vet minder.

Hendriks meet Timo's vetpercentage

me heen heb die constant in de weer zijn met lekker eten. Ik ben alleen met m'n poeders. Het valt me op dat ik nog geen behoefte heb aan fruit of verse groenten. Meestal schreeuwt mijn lijf om een appel als ik een paar dagen slecht heb gegeten, maar nu lijkt ik helemaal in balans te zijn. Honger heb ik niet, maar trek absoluut wel. En dan niet in nog wat extra poeder.

DAG 5, DINSDAG 65,5 KILO: BANAAN EN CHOCOLADE

Ik betrap mezelf erop dat ik verlekkerd naar plaatjes in de *Allerhande* kijk en eindeloos door de McDonald's-app scroll. Joylent haalt het plezier van eten voor mij weg, het had beter 'Joyless' kunnen heten. Het enige voordeel is dat ik minder afwas heb. Normaal kan ik mijn dag rondom eetmomenten opbouwen, maar dat ritme is nu weg. Een vriend merkt op dat het hem wel makkelijk lijkt. "Wel handig, kunnen eten in college zonder dat het geluid maakt." Eten gaat inderdaad geruisloos, maar een shake bereiden bepaald niet. Ik probeerde dit te doen in de UB, maar het bijbehorende geluid werd me niet in dank afgenomen.

DAG 6, WOENSDAG 65 KILO: BANAAN EN VANILLE

Er zat een haar in mijn ontbijtpoeder! Ik begin me ernstig af te vragen hoe het zit met de hygiëne in de Joylent-fabriek. Ach ja, ik leef er nu al bijna een week op en ziek ben ik nog niet geworden. In het sportcentrum voel ik me net een ultrafanatieke bodybuilder met m'n shaker – alleen bevat die van mij geen pure proteïnepoeders. Ik merk dat ik sneller uitgeput raak dan normaal. Het lukt me niet om daadwerkelijk drie flessen Joylent op een dag weg te werken, meestal blijf ik bij twee of tweeënhalf steken. 's Avonds heb ik een vergadering van mijn studievereniging. "Neem anders wat chips, Timo!" Haha. Er wordt geroken aan en geproefd van mijn vanilledrankje. "Het ruikt best lekker hoor, een beetje als koekjesdeeg." Niet als je het al een week ruikt. En drinkt. Over de smaak is iedereen het wel eens: "om te kotsen".

DAG 7, DONDERDAG 64,5 KILO: CHOCOLADE

Nog één keer gooi ik wat poeder in de shaker en schud ik 'm heen en weer. Vanavond mag ik weer volop eten en drinken, en dat zal gebeuren ook: ik heb het jaarlijkse Thanksgiving Dinner van mijn studievereniging. Als ik bij het diner ben aangeschoven, vraagt de serveerster of ik iets wil drinken. "Een halve liter bier graag." Iedereen moet lachen, maar na een week op thee en water ga ik niet

aanrommelen met kleine glazen. En dan de kalkoen. Het vel is krokant, het vlees is sappig en mals. Heel even denk ik terug aan de Joylent-shakes. Hoe het eindeloos beter was geweest als er ook hartige smaken waren, of als het spul in reepvorm kwam. Dan vestig ik mijn aandacht weer op het gevogelte voor me. Een toekomst met enkel Joylent is er niet een waar ik erg gelukkig van zou worden.

EN WAT VINDT DE DESKUNDIGE ERVAN?

Vincent Hendriks, docent Voedingsleer en diëtetiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen kijkt gefascineerd naar de voedingstabellen van Joylent. "Het is een soort astronautenvoer; alles wat je als mens nodig hebt, zit erin." Maar word je met een Joylent-dieet ook een gezonder mens? Hendriks schudt het hoofd. "Je krijgt er geen gebreksziektes van, maar dat maakt het nog niet gezond. Je gezondheid hangt ook samen met hoe je in je vel zit. En je zult je minder happy voelen als je niet met je vrienden een biertje kan drinken."

Wel verwacht Hendriks dat het dieet zorgt voor verlies van lichaamsgewicht (Timo verloor tijdens zijn week op poedervoeding 3 kilogram, red.). "Het poeder bevat genoeg natrium, maar normaal krijg je veel meer binnen. Met minder natrium houd je minder vocht vast, wat zich vertaalt in een lager lichaamsgewicht." Alleen: de kilo's zullen er weer snel aanvliegen als het poederdieet eindigt.

De hoeveelheid kilocalorieën per shake is aan de lage kant voor een man van twintig, vindt Hendriks. En dat is volgens hem niet zo maar te compenseren met nog meer shakes. "Dan krijg je van bepaalde voedingsstoffen weer te veel. Een overdosis vitamine A kan schadelijk zijn." Terwijl hij op zijn iPad swipet, valt Hendriks' oog op de grote hoeveelheid eiwitten. "Normaal gesproken haal je 15 procent van je energie uit eiwit, bij dit poeder is dat 25 procent. En dat terwijl eiwit een relatief dure grondstof is. Ik denk dat ze dit hebben gedaan om je langer een vol gevoel te geven." Dat effect wordt echter weer tenietgedaan doordat je het poeder in vloeibare vorm inneemt. "Een vloeistof gaat sneller naar binnen, waardoor je maag ook sneller een signaal afgeeft dat er nog meer bij kan." Kan het shakediët dan echt geen kwaad? "Je kunt er gemakkelijk oud mee worden en gezond bij blijven. Maar goed eten betekent dat je van alles een beetje neemt. Die variatie ontbreekt in deze shakes." Dat kan op termijn invloed hebben op de mix van bacteriën in je darmen, zegt Hendriks, verwijzend naar nieuwe onderzoeksresultaten. En daarmee op je afweersysteem. *

VEGA-KERST

Chefkok **Emile van der Staak** van De Nieuwe Winkel in Nijmegen kookt graag zo verantwoord mogelijk: hij is zuinig met vlees en vis, gebruikt vooral producten uit de regio en richt zich op ingrediënten van het seizoen. Speciaal voor Vox deelt hij een van zijn gerechten, zodat ook jij tijdens het kerstdiner duurzaam voor de dag kan komen.

RECEPT: AARDPEER, PEER, SAP VAN JONGE DRUIVEN EN AMANDEL

4 aardperen
 bladselderij
 druivenpitolie

Was de aardperen goed en pof ze in de oven op 180 graden tot ze helemaal gaar zijn. Dit duurt ongeveer 50 minuten. Laat iets afkoelen en snijd in de lengte door-midden. Schep voorzichtig het aardpeervlees uit de schil zonder deze te beschadigen. Droog vervolgens de schillen 3 uur in een oven op 60 graden. Frituur de gedroogde schillen in olie van 160 graden. Laat afkoelen op keuken-papier. Maak ondertussen het aardpeervlees aan met fijngesneden bladselderij, druivenpitolie, peper en zout.

GIESSER WILDERMAN PEREN

Snijd de peer met een schaaft in dunne plakjes. Marineer deze plakjes à la minute in het sap van jonge druiven. Dit sap is beter bekend als Verjus en eventueel te vervan-gen door een witte wijnazijn van hoge kwaliteit.

AMANDEL-KNOFLOOKCRÈME

knoflookbol
 150 ml amandelolie
 200 ml koolzaadolie
 40 g gebruneerde
 amandelen
 2 gekookte eieren
 (5 minuten)
 20 ml sap van
 onrijpe druiven

Pof de knoflook in aluminiumfolie in de oven: 40 minuten op 180 graden. En pel de zacht geworden pulp eruit. Doe de gepelde gekookte eieren, een theelepel knoflook-pulp, het sap van onrijpe druiven en de gebruneerde amandelen in de blender. Draai de massa glad en voeg al draaiende langzaam beide oliën toe. Breng op smaak met peper en zout. Bewaar de amandelcrème in een spuitzak.

Maak af door de amandelcrème in mooie dopjes op het bord te spuiten en leg daar de krokante aardpeerschil op. vul de schil met het aangemaakte aardpeervlees en maak af met de gemarineerde plakken peer. Snijd wat gebruneerde amandel fijn en strooi deze over het gerecht.

GELUK MAAK JE

wel niet*

"Geluk bestaat in twee betekenissen: je kunt geluk hebben en gelukkig zijn. Dat eerste is het lot, daar kun je zelf geen invloed op uit-oefenen, maar je streven naar geluk in je leven heb je wel degelijk voor een deel in eigen hand. De helft van de verschillen in geluk kan worden verklaard door de keuzes die mensen maken en door hun eigen gedrag. Ondanks alle kennis, heersen hier-over nogal wat misverstanden. De gedachte is dat je gelukkiger kunt worden door je omstandigheden te veranderen, een groter huis te kopen of geld te winnen in een loterij. Maar omstandigheden spelen, behalve als ze heel extreem zijn, maar een geringe rol: 10 procent. 40 procent van je geluk wordt bepaald door je genen, en dan blijft er dus een helft over die je zelf in de hand hebt. Dit geldt overigens voor stabiele, Westerse landen. Een collega van mij zei: 'In helse omstandigheden kun je weinig doen om gelukkig te worden. Hoezo 50 procent in eigen hand?' Dat klopt, mijn bewering geldt inderdaad voor landen waar de omstandigheden goed zijn. In Syrië zal mijn verhaal niet opgaan.

Een concrete tip? Ervaringen zijn beter dan spullen. Stel, je moet kiezen tussen een paar dure nieuwe schoenen of een weekend naar Londen. Zo'n weekend draagt meer bij aan geluk. Waarom? Spullen kopen werkt de vervelende neiging in de hand dat je gaat vergelijken: net nadat je de schoenen hebt gekocht, zie je elders nog mooiere of goedkopere exemplaren. Bij een reis maak je zulke vergelijkingen meestal niet. En wat ook meespeelt: bezit is iets individueels, een ervaring opdoen gebeurt vaak samen."

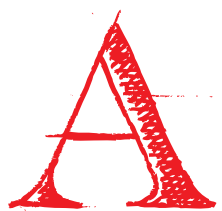
Ap Dijksterhuis is hoogleraar Psychologie en auteur van Op naar geluk. De psychologie van een goed leven (2015).

* aankruisen wat van toepassing is

Kinderen die uit de pas lopen, krijgen in Nederland een aanpak op maat. En je loopt hier al snel uit de pas, merkt kinder- en jeugdpsychiater Rutger Jan van der Gaag. Over een norm waaraan we allemaal moeten voldoen en de methode van Mrs. Webster.

Tekst: Martine Zuidweg / Foto: Erik van 't Hullenaar

Een, twee in

Als Rutger Jan van der Gaag op een feestje vertelt over zijn werk met kinderen met ADHD en autisme, knikken zijn toehoorders begrijpend. “Mijn

nichtje heeft het ook”, zeggen ze dan, of: “Mijn oom kreeg onlangs de diagnose”. Dat was wel anders toen hij veertig jaar geleden begon als kinder- en jeugdpsychiater: geen mens had nog van ADHD en autisme gehoord.

Van der Gaag ziet het als een teken dat hij en zijn collega's goed werk hebben verricht. “Ik

kan me nog de tijd herinneren dat mensen zeiden: ‘Die kinderen zijn gewoon niet goed opgevoed, ze hebben discipline nodig’.” Inmiddels is wel duidelijk dat kinderen met ADHD niet gewoon drukke kinderen zijn. “Ze zitten biologisch anders in elkaar. Als je ze een polsband geeft met een bewegingsmeter, dan blijken ze niet alleen overdag op school en 's avonds thuis, maar ook 's nachts veel meer te bewegen dan gemiddeld. Dat heeft te maken met erfelijke kwetsbaarheid.”

Tegelijk ziet de psychiater meer mensen met ADHD of autistische trekken vastlopen. Een op de vijf lukt het niet om mee te draaien op het

werk of op school. “Dus alle hoogleraren aan de Radboud Universiteit die autistische trekken hebben, varen daar waarschijnlijk wel bij. Alle CEO's en alle ingenieurs die autistische trekken hebben, varen daar wel bij. Anders zouden ze op dat niveau ook niet kunnen functioneren. Maar het aantal mensen dat ermee vastloopt, is verdrievoudigd in de afgelopen veertig jaar.”

Van der Gaag verhaalt over zijn oude klas in het Engeland van de jaren vijftig, het St. Davids College in Kent, waar hij opgroeide. En over Mrs. Webster, die haar eigen manier had om om te gaan met Ricky, het beweeglijkste jongetje van de klas. “Er viel niets te beleven in onze

de maat

klas”, herinnert Van der Gaag zich. “Je zat in een rij en maakte sommen.” Maar de spring-in-’t-veld had een aparte regeling met Mrs. Webster: als hij zijn rijtje sommen af had, liep hij de klas uit en rende het schoolgebouw drie keer rond. Of: hij snelde weg om de schoolmelk op te halen. “Onze juf zorgde er wel voor dat Ricky altijd wat te doen had.”

Of neem het klasgenootje met de autistische trekken. “Dat was een ongelooflijk slimme jongen, die wist indrukwekkend veel van de geschiedenis. Goed, hij kon niet sporten en werd ook wel gepest, maar op school kreeg hij de ruimte om zijn interesse te volgen. Soms zat

hij urenlang met zijn neus in de boeken.”

Op een reünie van de school ontmoet Van der Gaag hem opnieuw. Hij blijkt na een studie aan de universiteit van Cambridge te werken als directeur van een groot archief in Engeland. De man is er zelf van overtuigd dat hij het syndroom van Asperger heeft, maar het gaat hem goed. Hij trof een begripvolle vrouw en heeft twee kinderen met haar. Van der Gaag: “Maar het drama was dat – terwijl de eigenaardigheden van de hoogleraar op school altijd werden gewaardeerd – hij en zijn vrouw inmiddels verward waren in een slopende procedure om aan te tonen dat hun zoon geschikt was voor

→ Rutger Jan van der Gaag
op het schoolplein

'Het is beschamend dat een op de zes kinderen bij ons speciaal onderwijs krijgt. Dan is er *something rotten in the Kingdom of the Netherlands*'

het gewone onderwijs." De zoon, met dezelfde erfelijke aanleg als zijn vader, had de diagnose 'autistische stoornis' gekregen, omdat hij die nodig had om extra begeleiding te krijgen. En die begeleiding had hij weer nodig om op zijn school te kunnen blijven. "Niemand die dacht: 'Die jongen heeft gewoon een eenzijdig talent, laten we kijken hoe we hem kunnen helpen dat talent te ontplooiën'."

Pas toen zijn eigen kinderen naar de basisschool gingen, zag Van der Gaag met eigen ogen dat er iets fundamenteel was veranderd in het onderwijs. "Ze zaten in van die combinatieklassen. Terwijl de juf van groep 5 een boeiende uitleg gaf over geschiedenis, moest groep 4 sommen maken. En die sommen stonden niet in rijtjes, nee dat was een heel verhaal. Zie dat maar eens te lezen met al die geluiden om je heen. Als je ook maar een beetje moeite hebt om je te concentreren, dan heb je het in zo'n klas verdomd lastig."

Hij wil maar zeggen: het is best veel gevraagd, zeker voor kinderen met ADHD of met autistische trekken, om je in een moderne, prikkelrijke omgeving staande te houden. Vooral als de juf of meester ook nog verwacht dat je je conformeert aan de groep.

CURRICULUM

NAAM: Rutger Jan van der Gaag (1950)

GROEIT OP: in Engeland, verhuist als hij negen jaar is naar Frankrijk en komt in 1968 naar Nederland

OPLEIDING: geneeskunde aan de Universiteit Utrecht, daarna opleiding tot huisarts en vervolgens psychiater

ORATIE: *Samen verdiepen... of koppie*

onder – Kinder- & Jeugd-psychiatrische diagnostiek en classificatie (2002)

FUNCTIE: hoogleraar Klinische kinder- en jeugd-psychiatrie

RECENTE BESTUURS-ACTIVITEITEN: voorzitter Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (2008-2012), voorzitter van artsenfederatie KNMG, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevorde-

ring der Geneeskunst (2013-nu)

WERK: voorzitter KNMG (Utrecht) – zijn management en opleidingstaken voor kinder- en jeugd-psychiatrie bij het Radboudumc zijn inmiddels overgenomen. Van der Gaag doet nog patiëntenzorg en is tutor van assistenten in opleiding, geeft onderwijs en begeleidt onderzoek.

Van der Gaag bezoekt vanaf de jaren negentig steeds vaker scholen. In de klas geeft hij advies op maat over de condities waaronder kinderen met ADHD en autistische stoornissen floreren. Hij merkt dat het zijn jonge patiënten goed doet dat er iemand voor hen opkomt.

Lastpak

Dan ontdekt hij iets dat grote indruk op hem maakt. Hij is inmiddels bestuurslid van een jeugdzorgorganisatie in Overijssel, met scholen voor speciaal onderwijs. "Toen ik daar startte, hadden wij driehonderd leerlingen. Tien jaar later waren het er al 2500. Het speciaal onderwijs groeide en groeide maar." Hij kwam erachter, het was inmiddels 2005, dat in Nederland 17 procent van de leerlingen 'zorgleerlingen' zijn, met een indicatie voor het speciaal onderwijs en dat is volgens hem tot op de dag van vandaag niet anders. Terwijl dit percentage in de rest van Europa niet uitkomt boven de 3 à 4 procent. "Dat hebben wij in Nederland zo maar laten gebeuren!", zegt hij met verontwaardiging in z'n stem. "Al die kinderen die maar een beetje uit de pas liepen, al die kinderen waarvan men ook maar eventjes dacht 'wat een lastpak is dat toch' of 'die kan niet goed meekomen', hebben we hup naar het speciaal onderwijs gestuurd of via een rugzak extra begeleid. In plaats van te gaan nadenken wat er mis is met ons onderwijs. En ik denk dat dat speciaal onderwijs voor sommige kinderen heus een weldaad was, ze hadden daar tenminste niet meer het gevoel dat ze stom of dom waren. Maar het is ook beschamend dat in ons land een op de zes kinderen speciaal onderwijs krijgt. Dan is er *something rotten in the Kingdom of the Netherlands*."

Kinderen die uit de pas lopen, krijgen in Nederland een aanpak op maat. Dat is in een geïndividualiseerde samen-

De klassenfoto uit 1955 van Rutger Jan van der Gaag (achterste rij, tweede van links) op het St. Davids College in West Wickam (Kent).
Op de tweede rij zit Ricky helemaal rechts.
De jongen met het syndroom van Asperger zit voor hem, rechts op de eerste rij. Midden achter Mrs. Webster.

leving als de onze misschien niet vreemd, maar wel onwenselijk, vindt Van der Gaag. Want het gaat in feite om een natuurlijke variatie. “Zet honderd kinderen op een rij. Dan heb je een paar hele kleintjes, een paar hele groten, maar de meesten zitten daar tussenin. Dat noemen we de gausscurve. Zo zit al het leven in elkaar: planten, dieren – overal heb je een grote middenmassa en extremen. De kunst is dat wij met al die diversiteit leren leven.”

Leonardoschool

Het heeft er alle schijn van dat we dat niet doen. Sterker: we proberen het niet eens. Neem de aanpak van hoogbegaafde kinderen. “In plaats van te denken ‘Goh, wat fijn dat we zulke slimme kinderen hebben, laten we daar gebruik van maken: de kinderen die snel leren, zetten we in als hulp voor kinderen die minder snel leren. Dat is voor de kinderen die hulp krijgen ontzettend leuk, want het schept een heel andere band met hun klasgenoot, en voor degene die altijd alles begrijpt gaat een wereld open, want die ziet nu opeens hoe het kan dat sommige klasgenoten niet meteen door hebben dat dertig appels keer drie negentig appels is. Hij of zij leert zich te verplaatsen in die ander. Maar als jij op een Leonardoschool zit en je bent al op je negende bezig met stof van de derde klas middelbare school, dan wordt het verschil met je leeftijdgenoten alleen maar groter.”

Jammer, vindt de psychiater, dat we in Nederland niet kijken hoe we de ‘eigenaardigheden’ van kinderen kunnen inpassen in de klas, zodat er solidariteit ontstaat, begrip voor elkaar. Vergeet niet dat kinderen een natuurlijke neiging hebben om elkaar te helpen, zegt hij, en vaak creatief zijn in het bedenken van oplossingen.

“Als we een afwijking constateren, kijken we nu niet hoe we dat samen kunnen oplossen, zoals je in een team denkt: de een is groot en sterk, de ander klein en snel, laten we daar gebruik van maken. Binnen het team gaan we ook niet zeggen tegen de jongen die klein en snel is: ‘Doe jij maar of je groot en sterk bent’. Nee, je maakt binnen het team gebruik van ieders sterke punten. Nu is er een soort norm waaraan iedereen moet voldoen en als ze dat niet doen, gaan we individuele hulp bieden, zodat je op je zestiende als een bolleboos naar de universiteit kunt gaan. Of als moeilijk lerend kind naar het speciaal onderwijs.”

Maar u doet als psychiater toch ook mee aan die trend?

U geeft kinderen medicijnen zodat ze een gangbaar sociaal gedrag vertonen.

Van der Gaag neemt zijn bril af en laat ‘m door zijn vingers glijden. “Ik ben een ouwe vent, ik kan niet meer zonder bril lezen. Als jij dan zegt: ‘Een bril is medicalisering, dat moet je niet willen, doe maar gewoon wat meer je best’, maak je het me wel lastig. Ik ben namelijk ontzettend blij dat ik een bril heb. Ik kan me aanpassen aan het dagelijks leven omdat ik een bril draag.” De psychiater zet zijn bril weer op en leunt naar voren. “Als ik kinderen een op hun lengte en gewicht aangepaste hoeveelheid methylfenidaat geef (een middel dat hun aandacht stimuleert, zoals ritalin, red.), die ze kunnen gebruiken op momenten dat hen dat uitkomt, heb ik het idee dat ik ze een dienst bewijs. Ik probeer zo’n kind in een toestand te brengen waarin hij met zijn eigenaardigheden goed kan leven.”

Mrs. Webster verwachtte niet dat het beweeglijke jongetje, zoals de rest van de klas, uren stil zou zitten in de schoolbank. Maar dat was in een tijd dat er plek was voor afwijkend gedrag en ook de verwachtingen van ouders minder hoog lagen. Van der Gaag hoopt een halt toe te roepen aan het groeiend aantal mensen met ADHD en autistische trekken dat vastloopt. “Laten we in godsnaam kijken of wij in onze maatschappij, met behulp van alle kennis en verworvenheden, kunnen zorgen voor een aanbod van onderwijs en werk dat maakt dat mensen met ADHD en autisme gewoon een plek kunnen vinden.”

Maar het begint natuurlijk allemaal met een juf als Mrs. Webster. De kinder- en jeugdpsychiater hoopt op meer van zulke gerespecteerde leerkrachten. “Mensen die kijken hoe ze kunnen zorgen voor een onderwijsklimaat in de klas dat recht doet aan de eigenaardigheden van de kinderen.” *

FILMTIP

The Imitation Game.

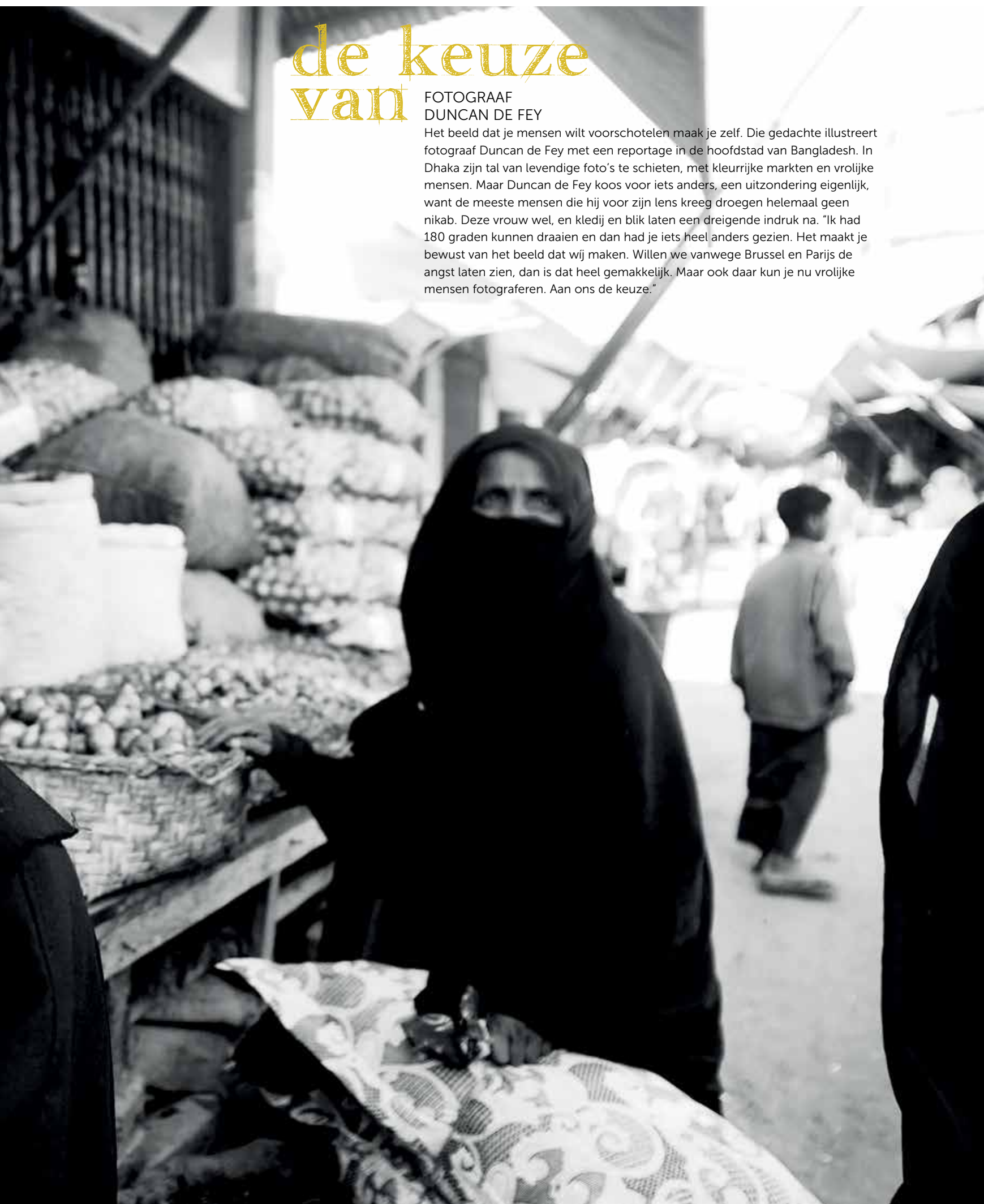
De film vertelt het verhaal van de Britse wiskundige Alan Turing, die meewerkte aan het kraken van de Duitse Enigma-code tijdens de Tweede Wereldoorlog. Van der Gaag: “Boeiende film over geslaagde en niet geslaagde integratie van iemand die ‘anders’ is in het maatschappelijke systeem.”

de keuze van

FOTOGRAAF
DUNCAN DE FEY

Het beeld dat je mensen wilt voorschotelen maak je zelf. Die gedachte illustreert fotograaf Duncan de Fey met een reportage in de hoofdstad van Bangladesh. In Dhaka zijn tal van levendige foto's te schieten, met kleurrijke markten en vrolijke mensen. Maar Duncan de Fey koos voor iets anders, een uitzondering eigenlijk, want de meeste mensen die hij voor zijn lens kreeg droegen helemaal geen nikab. Deze vrouw wel, en kledij en blik laten een dreigende indruk na. "Ik had 180 graden kunnen draaien en dan had je iets heel anders gezien. Het maakt je bewust van het beeld dat wij maken. Willen we vanwege Brussel en Parijs de angst laten zien, dan is dat heel gemakkelijk. Maar ook daar kun je nu vrolijke mensen fotograferen. Aan ons de keuze."

Wie aan de juiste touwtjes trekt, kan van acht op de tien gewone burgers moordlustige oorlogsmisdadigers maken, zo luidt een regel in de conflictstudies. Islamitische Staat plukt daar de vruchten van.

Tekst: Tim van Ham

Foto's: Dafne Cholet, Eadgbe, Liftarn, Francois Roche

VER VAN HUIS

Vreedzame jongens uit Den Haag kunnen – eenmaal in Syrië – bloeddorstige jihadisten worden. En het feit dat ze zo ver van huis zijn, draagt daaraan bij. De Britse onderzoeker Hugo Slim trekt in zijn boek *Killing civilians* een vergelijking die te treffend is om niet te delen. 'Vrouwen die in hun buurt kroeg in Zuidoost-Engeland nooit een striptease zouden opvoeren, hebben tijdens hun vakantie op Cyprus soms geen enkele moeite om voor tweehonderd vreemden aan een wie-heeft-de-grootste-borstenwedstrijd mee te doen.' In oorlogssituaties gebeurt iets soortgelijks, alleen dan met dodelijke afloop, betoogt Slim.

HOE MAAK JE EEN MOORD

DE BAAS

Het experiment uit de jaren zestig van Yale-onderzoeker Stanley Milgram is even bekend als belangrijk: hij toonde aan dat een grote meerderheid van de proefpersonen een (fictief) slachtoffer dodelijke stroomstoten zou toedienen, puur en alleen omdat hen dat (dwingend) werd opgedragen door een man in een witte jas. Het toont aan hoe gevoelig de mens is als deze door een autoriteit – al dan niet met een groot machinegeweer op de borst – de les wordt gelezen.

HERSENSPOELEN

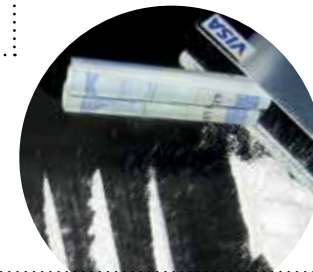
"Doodgewone mensen zijn in ongewone omstandigheden tot afschuwelijke daden in staat", zegt socioloog Abram de Swaan tijdens een lezing van Radboud Reflects over massamoordenaars. Met de ongewone omstandigheden doelt De Swaan onder andere op de hevige oorlogspropaganda die vaak wordt uitgestort over de strijders. "Als je steeds wordt blootgesteld aan de meest afschuwelijke propaganda – zonder enige vorm van tegengelijk – dan heeft dat onmiskenbaar invloed op je gedachten en uiteindelijk op je handelen."

GEWENNING

Alles went. Dus ook, hoe gruwelijk dat ook is, het uitmoorden van tegenstanders. Een Japanse veteraan zei na de Tweede Wereldoorlog dat "iedereen binnen drie maanden in een duivel verandert". De eerste paar *kills* waren lastig, daarna gebeurde het doden zo achteloos dat hij er niet eens meer bij nadacht. "Het werd routine, het werd werk – niets meer en niets minder."

DRANK EN DRUGS

Strijders worden vaak opgepept met, of juist afgestompt door drank en drugs. De kindsoldaten in Sierra Leone werden volgestopt met heroïne en cocaïne, zodat grenzen wegvielen en de kinderen het moorden sneller zouden vergeten. Over drank- en drugsgebruik bij IS-strijders is minder bekend. Volgens Radboud-promovendus en jihadexpert Montasser Alde'emeh gebruiken de strijders geen verboden middelen. "De IS-ideologie zelf is de drug. En wat ze bedwelmt zijn de *anashid*, gezangen die hen aansporen", zei hij in *NRC*.

MACHINE?

EEN NIEUW PERSPECTIEF

Het is een explosief mengsel: opgroeien in armoedige omstandigheden waarin religieuze invloeden nooit weg zijn. Belabberde economische omstandigheden met weinig kans op een hap uit de welvaartstaart brengt ontsporing dichterbij, zeker als die welvaart niet ver van huis is en zich via allerlei kanalen aan je opdringt. Waar de hoop ontbreekt, kan religie nog de troost bieden van een goddelijke lotsbestemming – nu of in het hiernamaals. We lezen even mee met de Amerikaanse filosoof Richard Rorty: *'When life seems so desperate that you can't imagine it ever becoming any better, people take refuge into another world.'*

HET ALTER EGO

Vaak krijgen rebellen of soldaten een schuilnaam aangemeten. Zodat ze tijdens het moorden even niet zichzelf zijn – maar hun alter ego. Kindsoldaten in de Liberiaanse rebellengroep LURD kregen namen als Dead Body Bone en Slipper Tear. Mohamed Emwazi werd Jihadi John, of John de Beatle. Door het gebruik van zo'n alias zou het makkelijker worden om na een oorlog(smisdad) de draad weer op te pakken.

HET BERCHMANIANUM ALS BROEDPLAATS VAN DE ZUIVERE ARIËR

Tekst: Maarten van Gestel en Mathijs Noij | Beeld: Erik van 't Hullenaar

Hoe ziet de ideale mens eruit? In de Tweede Wereldoorlog wisten radicale nazi's wel raad met die vraag. Dat ging zo ver dat er huizen werden ingericht waar Arische moeders kinderen konden krijgen. Zo ook in het toekomstige bestuursgebouw van de Radboud Universiteit.

September 1944: Frans van de Poel is vanuit het Zuid-Limburgse Eijsden naar zijn ouderlijk huis in Nijmegen gekomen om de plechtige eerste mis van zijn broer Leo als pater bij te wonen. De broers zijn jezuïeten, een orde binnen de katholieke kerk die zich voorstaat op haar intellectualiteit. Na de mis kan Van de Poel niet terug naar Eijsden, waar hij, vermoedelijk, in een jezuïeteninternaat woont. Operatie Market Garden is begonnen – Nijmegen staat op het punt te worden bevrijd. Gevechten staan een veilige terugkeer naar Limburg in de weg.

In een brief schrijft de in 2008 overleden Van de Poel hoe “alles in brand staat” rond zijn ouderlijk huis vlakbij de Waalbrug. Hij vlucht daarom met zijn ouders naar een familie uit hun kennissenkring, wonend in de Fransestraat. Daar zijn ze echter ook niet veilig. Op advies van een andere pater jezuïet gaat de familie naar het Berchmanianum, dat eigendom is van de jezuïeten.

Het gebouw dient als studiehuis van de orde, maar is in 1942 geconfisqueerd door de bezetter. “Dat ging met zachte dwang”, vertelt historicus Lennert Savenije, die voor zijn proefschrift onderzoek doet naar Nijmegen ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. “De jezuïeten kregen een vergoeding, maar hadden geen andere keuze dan te vertrekken.” Een deel zocht daarop zijn toevlucht in een verlaten meisjesspension in Eijsden. Vermoedelijk was Frans van de Poel een van hen.

De Duitsers doen tijdens de oorlog geheimzinnig over het doel dat het voormalige studiehuis dient, vertelt Savenije. Jesuïeten die af en toe poolshoogte komen nemen in de Houtlaan, zagen er maar weinig Duitse soldaten, terwijl ze aanvankelijk dachten dat hun huis werd gebruikt om die te huisvesten.

Dat blijkt niet het geval. In 1944 zijn de Duitsers verdreven uit Nijmegen – de paters nemen weer hun intrek in het Berchmanianum. Van de Poel beschrijft hoe zij het

gebouw aantreffen. “Wij liepen rond en wat ons opviel: alles was brandschoon, gloednieuw. Houten lambriseringen, nieuwe eiken meubels, mooie gordijnen. Het scheen dat de Duitsers nog niets in gebruik hadden genomen. Wel concludeerden wij uit opschriften dat het een soort Mutterheim had moeten worden. (...) Als ik het mij goed herinner, waren er achter in de scholastiekenbouw twee ‘verloskamers’.”

Van de Poel en de andere jezuïeten besteden de eerste weken na terugkomst in het Berchmanianum verder weinig aandacht aan de Duitse inboedel. Veel drukker zijn zij met de vrijwilligers die een hand toe komen steken om de slachtoffers van de oorlog te helpen, die rondom Nijmegen voortwoedt. “Het was een luguber bedrijf”, schrijft Van de Poel. Hij ziet hoe de geallieerden de twee verloskamers ombouwen tot operatiezalen.

Arische ideaal

Toch bleek het Berchmanianum niet gepland als zo maar een moederhuis, zoals Van de Poel schreef. Op rondslingerende betalingspapieren staan stempelafdrukken van de *SS-Hauptsturmführer* met ‘Lebensbornheim Gelderland’. Het Berchmanianum was, als enige plek in Nederland, bedoeld om in te zetten voor de bevolkingspolitiek van de Lebensborn-vereniging van de Schutzstaffel (SS).

Nijmegen stond daarmee op de radar van Heinrich Himmler, de leider van de SS en genoemd brein achter de vereniging Lebensborn. In de plannen moesten Lebensbornhuizen, dus ook het Berchmanianum, dienen als plek waar ‘Arische’ kinderen een opvoeding krijgen in de nationaalsocialistische geest. Streng geselecteerde SS’ers moesten, voordat zij zouden sneuvelen op het slagveld of elders, hier hun genen doorgeven aan de toekomstige generatie. En wie waren er meer geschikt om Nederlandse vrouwen, die in principe als raszuiver golden, te bevruchten dan de stoere strijders van de SS, het elitecorps van de nazi’s? Als op deze manier geen übermensch werd gecreëerd...

Op die manier past het Lebensborn-project volgens onderzoeker Lennert Savenije in het bredere zuiverheids-ideaal van mens en maatschappij, sterk verankerd in de ideologie van het nationaalsocialisme. Wie daar niet in paste werd als tweederangs burger behandeld of zelfs gedeporteerd, wie daar wel in paste gestimuleerd tot het verwekken van nageslacht. Dit ideaal lag ook in veel opzichten ten grondslag aan de Holocaust. Een andere vorm van bevolkingspolitiek was het op grote schaal steriliseren van bijvoorbeeld gehandicapten.

Echte bevolkingspolitiek is door de nazi’s echter nooit bedreven in het Berchmanianum. Savenije heeft geen

Foto: de kapel in
het Berchmanianum

FILMTIP
**The Boys From Brazil
(1978)**

Deze gedateerde, maar nog steeds boeiende boekverfilming vertelt het verhaal van een nazi-jager die op het spoor komt van een Lebensborn-achtig project. Hij ontdekt een groepje voormalig SS-officieren dat een behoorlijke stap verder gaat dan het simpelweg bevorderen van de Arische geboortegroei. Dertig jaar na de Tweede Wereldoorlog proberen zij Adolf Hitler *himself* te klonen, in de hoop op een wedergeboorte van het Derde Rijk.

bewijzen gevonden dat het gebouw in bedrijf is genomen als Lebensbornheim, laat staan dat er kinderen zijn geboren. “Wel weten we zeker dat in 1942 een hoge SS’er vanuit München naar Nijmegen is gestuurd om Lebensborn in Nederland op te starten.” Met zijn prachtige lommerrijke tuin en beschutte ligging was het Berchmanium hiervoor uiterst geschikt. De historicus vermoedt dat het plan nooit doorgezet is omdat de aandacht van de bezetter al snel verschoof: “Na 1943 kantelde de oorlog. De SS zag geen prioriteit meer in het project.”

Wat als

Wat als de oorlog langer had geduurd en Lebensbornheim Gelderland in gebruik was genomen? Savenije: “Hier slaat onze fantasie al gauw op hol. Lebensborn in zijn radicaalste vorm spreekt tot de verbeelding. Alsof een groep speciaal geselecteerde knappe mannen met mooie vrouwen kinderen krijgen om een Arisch superras te maken.” Zo ging het in de praktijk vermoedelijk niet. Savenije noemt de Lebensborn-locaties bewust geen ‘klinieken’, maar spreekt liever over moederhuizen. “Van origine waren het eerder kraamklinieken of opvanghuizen voor alleenstaande moeders en zwangere vrouwen dan broedfabrieken waar kinderen werden gekweekt.” Niet zelden kregen SS’ers vriendinnetjes ver van huis, maar konden zij niet zorgen voor hun vriendin en kind.

Toch dient de vraag zich aan wat het resultaat was geweest van Lebensborn als het project op de lange termijn was uitgerold. Had dit werkelijk kunnen leiden tot een, in de ogen van de SS’ers, übermensch? Joris Veltman, hoogleraar in de genetica in het Radboudumc, denkt er het zijne van. “We moeten het belang van genen niet overschatten. Natuurlijk is de kans op een blond kind groter als de ouders ook blond zijn. Maar de rol van genetica bij gedrag en gezondheid is uiterst complex – de combinatie van honderden verschillende genen tezamen met omgevingsfactoren bepalen de uitkomst.”

Bovendien: de mens is ook maar een dier. Koeien worden geselecteerd op melkproductie – daarmee vergroot de boer zijn opbrengst. Hondenrassen worden niet gemixt, want een Schotse Collie levert meer op dan een vuilnisbakkenras. “Maar je ziet ook dat deze doorgefokte beesten vaker problemen krijgen. Ze verouderen sneller en worden eerder ziek. Hetzelfde zou kunnen gelden voor mensen.” Je zou mensen kunnen selecteren op uiterlijke Arische kenmerken, zegt Veltman, maar dat zegt niks over het

Lennert Savenije in een van de lange gangen van het Berchmanium.

wörtlich:

für:

Nijmegen, den 31.7.42.
11111111111111111111Vereinbarung

Zwischen dem Herrn Rektor des Bergmannianum in Nijmegen, Houtlan 4, und dem SS-Hauptsturmführer B i r k e l, München, wird folgendes vereinbart:

Die im Gebäude Houtlan 4, nach dem Auszug der Inassen verbliebene Gegenstände (mit Ausnahme der in der Kapelle untergebrachten) gedacht sind die in den Kabinetten untergebrachten Artikel für Physik, Chemie, Biologie und Mineralogie, werden von der Anstalt nicht mehr benötigt, und können daher von SS-Hauptsturmführer Birkel beliebig verwendet werden.

Für die Anstalt:

J. H. Krijnen R.
Rektor

Birkel
SS-Hauptsturmführer

Sachlich richtig:

den 194

(Name)

SS-Hauptsturmführer
LEBENSBOHN
Heim-Gliederband
Nijmegen-Niederlande

Gebucht

Journ-Nr.

Beleg-Nr.

194

'Een hoge SS'er werd naar Nijmegen gestuurd om Lebensborn op te starten'

geheel. "In die zin is de mens gelukkig maar zeer beperkt maakbaar. Je kunt inzetten op één eigenschap, als je dat als maatschappij al zou willen, maar dat wil niet zeggen dat je daarmee een gezonder of beter mens creëert."

Het is algemeen bekend, stipt Veltman aan, dat je niet binnen de familie moet trouwen, en liever ook niet met iemand binnen een gesloten gemeenschap. Dan is de kans hoger op het krijgen van recessieve ziekten. "Genetisch gezien is het daarom uitstekend om een multiculturele samenleving te hebben", zegt hij. "Genetische diversiteit is essentieel voor de natuurlijke verbetering van de mens." Die gedachte staat haaks op het zuiveringsideaal waarop Lebensborn is gebaseerd. "Bovendien is diversiteit binnen de samenleving ook belangrijk. Je hebt niet alleen maar slimme of sterke mensen nodig, maar ook mensen met andere kwaliteiten."

Oude contracten en betalingspapieren herinneren aan de tijd dat de Duitsers Berchmanianum bezetten

20.000 KINDEREN

De Lebensborn-vereniging werd door de SS opgericht om het teruglopende geboortecijfer in Duitsland te keren. Vanaf 1935 werden ongetrouwde zwangere vrouwen met Aarische of raszuivere kenmerken in huizen opgevangen en bijgestaan bij de geboorte van hun kind. Er rustte toen nog een taboe op zowel het krijgen van een kind voor het huwelijk, als op abortus. Lebensborn bood uitkomst voor zwangere, ongetrouwde vrouwen – zij stonden er niet alleen voor. Historicus Lennert Savenije: "Tijdens de Tweede Wereldoorlog radicaliseerde het project. Nu werden leden van de SS tevens aangemoedigd om kinderen te verwekken bij raszuivere vrouwen, ook in bezet gebied. Met name in Noorwegen was dit de praktijk." Van de ruim twintig moederhuizen in Europa bevonden zich er maar liefst negen in Noorwegen. In totaal zijn er in Europa meer dan 20.000 Lebensborn-kinderen geboren.

Met de val van het Derde Rijk viel ook het Lebensborn-programma. Alle klinieken slooten hun deuren. De meeste kinderen verhuisden met hun moeder mee, sommigen werden ter adoptie gesteld. Veel van hen hadden een moeilijke jeugd. In Noorwegen zijn er zelfs gezonde Lebensborn-kinderen naar gestichten gestuurd, omdat er geloofd werd dat ze slechte genen hadden, dat ze zouden opgroeien tot nazistische figuren. "De kans dat deze kinderen tot goede burgers opgroeien", zei de Noorse minister van sociale zaken in 1945, "is even groot als de kans dat ratten uit de kelder goede huisdieren zullen worden."

Noorse kinderen die wel bij hun moeder bleven kregen vaak te maken met discriminatie, omdat ze Duits bloed hadden. Soms werden ze zelfs mishandeld, of verkracht. Noorse moeders logen uit schaamte over de identiteit van de vaders. De laatste jaren hebben volwassen Lebensborn-kinderen meermaals de Noorse regering aangeklaagd voor de verwaarlozing en discriminatie die ze na de oorlog ondergingen. De regering keerde in 2002 eenmalig een schadevergoeding uit aan de volwassen Lebensborn-kinderen. Afhankelijk van de mate van discriminatie kon die oplopen tot 24.000 euro.

Auszahlungs

wörtlich:

für:

sind an

und wie ange

UNIVERSITEITS- GEBOUW BERCHMANIANUM

Het Berchmanium dient sinds 1967 als bejaardentehuis voor 62 jezuïetenpaters en -broeders. Voor die tijd was het een studiehuis. De huidige bewoners verhuizen in 2016 naar een nieuw woonzorgcentrum in Brakkenstein. In oktober van dat jaar begint de universiteit met de aanpassingen van het voormalig klooster. Het is immers de bedoeling dat het Berchmanium een 'imposant, prestigieus en representatief academiegebouw' gaat worden, aldus de universiteit. Vanaf september 2017 moet het rijksmonument als universiteitsgebouw in gebruik worden genomen. Het college van bestuur zal ernaartoe verhuizen, samen met delen van het Cluster Ondersteuning. Daarnaast zullen er flexibele werkplekken, vergader ruimten, een informatiepunt en een ontvangst- en ontmoetingsruimte komen. De kleine kapel is geschikt voor bescheiden academische plechtigheden. Kortom: het Berchmanium wordt de chique nieuwe hoofdboom van de Radboud Universiteit.

Wat vinden de hoogbejaarde religieuzen – gemiddeld 88 jaar oud – van hun aanstaande verhuizing? Volgens Remy Ramaekers, beleidsmedewerker van de jezuïeten, houden de paters het hoofd behoorlijk koel. "Het past in hun levensstijl om gedirigeerd te worden. Als pater kan je goed omgaan met het verhuizen van hot naar her." Hoewel hij het niet aan ze merkt, denkt Ramaekers dat de bewoners Berchmanium toch zullen missen. "Sommigen hebben hun jeugd in dit gebouw doorgebracht, anderen wonen hier meer dan tien jaar. Als mens hecht je altijd een beetje aan je nestje."

Joris Veltman in een van de kamers in het Berchmanium.

Tijdens zijn onderzoek naar de oorzaken van ernstige verstandelijke handicaps ontdekte Veltman dat deze vrijwel altijd voorkomen in gezinnen met gezonde ouders. Wat Veltman wil zeggen: op basis van toeval zouden ook in een Lebensborn-kliniek kinderen met een handicap geboren worden, wat opnieuw wijst op de slechts gedeeltelijke maakbaarheid van de mens.

Relieken

In het huidige Berchmanium herinnert niets meer aan de tijd dat de Duitsers het gebouw bezetten. Je moet maar net weten dat het de Duitsers waren die de lange gangen als eersten een witte verflaag gaven. Frans van de Poel schrijft in zijn brief nog wel hoe kort na hun terugkeer veel Duitse spullen worden vernietigd. "De airborne-jongens probeerden natuurlijk wel zoveel mogelijk Duitse relieken te veroveren: bordjes, stempels enz. Pater Thewissen probeerde daar een eind aan te maken door 'Duitse' spullen te vernietigen." Het woord 'Duitse' schreef Van de Poel tussen aanhalingstekens, omdat het Berchmanium vol lag met geroofde spullen van Joodse families.

De oude papieren die er rondslingerden werden wel bewaard. Al was het maar omdat er in de jaren na de oorlog een groot gebrek aan schrijfpapier was. Dat was natuurlijk niet handig in een studiehuis voor intellectuele jezuïeten. Zo kwam het dat zij hun notities maakten op de achterkant van oude betalingspapieren van de Duitsers. Draaiden ze hun notities om, dan moeten zij acuut hebben teruggedacht aan de tijdelijke bezetters van hun huis. Daar zorgde de Lebensborn-stempelafdruk van de SS-Hauptsturmführer wel voor. ★

de keuze van

FOTOGRAAF
ERIK VAN 'T HULLENAAR

Als fotograaf die graag het platteland doorkruist, vindt Erik van 't Hullenaar hoogspanningsmasten heus geen dissonanten. Ze brengen een mooie lijn in het beeld, zegt hij. Maar in schoonheid gaat er nog wél iets boven: dat wat de natuur toevallig toevoegt. "Wat we ook maken, de natuur doet het altijd mooier en beter."

GROTERE BORSTEN VOOR GEEN

KERST? PROBLEEM!

Carmen Quint (20), derdejaars communicatiewetenschap en Vox-medewerker, is de laatste die een ingreep nodig heeft. Toch ging ze op intake bij een plastisch chirurg, die haar vervolgens een dubbel D probeerde aan te smeren. 'Dat kan nog voor de kerst, ze staan je heel chic.'

Tekst: Carmen Quint / Illustratie: JeRoen Murré

Daar zit ik dan, in de wachtkamer van een privékliniek in de buurt van Nijmegen. Zogenaamd op zoek naar een groter paar borsten. In werkelijkheid ben ik benieuwd naar de procedure die schuil gaat achter een borstvergroting. Is het 'u vraagt, wij draaien' of geeft de plastisch chirurg aan wanneer hij niet aan iemands borsten gaat sleutelen? Waar ligt die grens? Wordt er rekening gehouden met de beweegredenen en leeftijd van de patiënt? En hoe duur is zo'n borstvergroting eigenlijk?

Lang hoeft ik niet te wachten op mijn antwoorden. De consulente roept me al snel bij zich. Mijn bilpartij heeft de zitting van de stoel nog niet geraakt of ik krijg al een laptop voor mijn neus. Of ik even een vragenlijst over mijn medische gegevens wil invullen? Ik vraag waarvoor de antwoorden gebruikt gaan worden. "Gezond kritisch ben jij. De arts gebruikt de gegevens bij het gesprek zo meteen. Ze kunnen hem helpen tot een goed oordeel te komen." Gezond kritisch als ik ben, klik ik alsnog aan dat de arts mijn medische gegevens niet mag inzien tijdens het gesprek.

Dat de privékliniek snel en zakelijk handelt, viel me een week eerder al op bij het maken van de afspraak. Twee uur na het invullen van het onlineformulier prijken er een brochure en een prijslijst in mijn mailbox. Inclusief de vraag of ik wilde bellen om een intakegesprek in te plannen. De telefoniste ging eveneens zakelijk te werk. "Eerst zal je een gesprek hebben met de consulente. Daarna zie je

de arts en kun je de implantaten gaan passen. Veel mensen willen voor de kerst nog nieuwe borsten. Jij ook? Dan kan ik de operatie nu al inplannen."

Toen ik aangaf dat ik toch even wilde nadenken voor ik een jaar huur (drieduizend euro) uit zou geven aan twee porties siliconen, hoorde ik haar aan de andere kant van de lijn gespeeld begripvol zuchten: "Het is een hele stap." Pas na het geven van mijn geboortedatum, veranderde haar toon. "Het is ook wel heel spannend, zo'n intake. Vergeet je niet je BSN-nummer mee te nemen?"

Laat ik vooropstellen: ik heb, net als elke andere twintiger, wel eens mijn onzekere dagen. Maar een bezoek aan de plastisch chirurg is nog geen seconde een serieuze optie geweest. Ik heb er het geld niet voor – ik spaar al eeuwen voor mijn rijbewijs – en ik acht de kans dat het me gelukkiger gaat maken vrij klein. Maar dat weet de consulente tegenover me natuurlijk niet, van wie ik aan de hand van geprinte A4'tjes een spoedcursus krijg over implantaten, de nazorg en de risico's die verbonden zijn aan een borstoperatie.

'Ik krijg een spoedcursus over implantaten, nazorg en risico's'

'Ik snap wel dat je iets aan je borsten wilt doen', zegt de chirurg

Zo leer ik het verschil tussen ronde en anatomisch ontworpen, druppelvormige implantaten. En vertelt ze dat de implantaten bestaan uit siliconengel, waardoor ik absoluut niet bang hoeft te zijn dat mijn zogenaamde nieuwe boezem gaat lekken. Het valt me op dat er na een half uur nog niet naar mijn beweegredenen voor de aanschaf van een nieuwe voorgevel is gevraagd. Dit onderwerp komt pas aan bod nadat ik er zelf op hint. "Je twijfelt nog? Dan kan ik heel goed begrijpen dat je het nu spannend vindt." Naar de reden achter mijn onzekerheid wordt niet gevraagd. Na nog wat koetjes en kalfjes om de tijd te vullen, mag ik naar de spreekkamer. Tijd om mijn nieuwe borsten te ontmoeten.

Ook de academische geschoolde arts verspilt geen minuut. Na het bekijken van mijn ingevulde vragenlijst (doorgestoken kaart, dat nee-vinkje!) wordt vraag na vraag op me afgevuurd. "Waarom wil je nieuwe borsten?", "Hoe groot wil je ze?", "Scheelt er nu iets aan je borsten?" Na mijn wens voor een volle C-cup te hebben geuit, mag ik me ontdoen van mijn trui en bh om mijn borsten te laten fotograferen. Dit is van belang voor de voor- en nakieks van de operatie. "Zo kun je drie maanden na de operatie het effect goed zien."

De voorkant en beide zijkanten worden op de foto gezet en even voel ik me net een gevangene, klaar voor een mugshot. Daarna worden mijn borsten opgemeten. Uit het niks zegt de chirurg: "Ik snap wel dat je iets aan je borsten wilt doen." Ouch. Ik doe maar net alsof ik die denigrerende opmerking niet gehoord heb, ook omdat ik mijzelf net op dat moment in een witte sportbeha wurm.

Voor ik het weet, friemelt de arts de implantaten daar al in. "Dit is 350 cc, hoe vind je dat?" Ik heb eerder van de consulente geleerd dat 150 cc één cupmaat inhoudt en dat

daardoor mijn boezem nu opeens meer dan twee keer zo groot is geworden. Ik moet moeite doen mijn lach in te houden als ik in de spiegel kijk. Dat verandert niet als de arts er aan de linkerkant nog een extra implantaat bij stopt. "Dit is 400 cc, welke borst vind je mooier?", vraagt hij. Inmiddels vormt de inhoud van mijn sportbeha al meer dan een forse D-cup – terwijl ik toch om een C-cup gevraagd had. "Uhhh... ik denk links?"

"Dat denk ik ook. Dat kun je heel goed hebben, staat je heel chic zo", zegt de arts. De verhouding tussen mijn nieuwe borsten en mijn lichaam is volledig uit proportie en allesbehalve chic, maar ik zwijg erover. Ik vraag de arts of hij veel twintigers over de vloer krijgt. "Vanaf twintig, eenentwintig jaar begint de vraag naar grotere borsten. Soms ook al vanaf achttien. Zo lag er vorige week nog een meisje op haar achttiende verjaardag onder het mes."

Het is tijd om me weer aan te kleden. Daarna laat de plastisch chirurg nog trots wat foto's van jongedames zien die al geopereerd zijn. "Er is altijd nog wel een gaatje voor een operatie. Voor de kerst nog, of in januari." Ik laat doorschemeren dat ik twijfel over de operatie. Eerder tijdens de intake heb ik de chirurg het verzonnen verhaal verteld dat mijn familie wel eens grapjes maak over mijn voorgevel (sorry mam!), en dat ik daarom nieuwe borsten wil. Ik vertel hem dat ik niet weet of dat wel een goed motief is voor een operatie. Hij wuift het weg. "Natuurlijk zijn er altijd vrouwen die twifelen, maar als de operatie eenmaal in hun hoofd zit, komen ze toch wel weer bij de plastisch chirurg terug. Is het niet nu, dan wel over een paar jaar. Ik zeg altijd maar zo: een op de drie vrouwen brengt kleding terug, maar slechts een op de duizend vrouwen is ongelukkig over haar keuze voor een borstoperatie."

Ik geloof dat ik toch liever een nieuwe jurk wil voor kerst, in plaats van grotere borsten. *

PLASTISCHE CHIRURGIE IN CIJFERS

De Nederlander gaat gemiddeld gezien niet zo vaak naar de plastisch chirurg, zo blijkt uit cijfers van de Internationale Vereniging voor Cosmetische Plastische Chirurgie, IPAPS. In Venezuela gingen in 2013 acht op de duizend mensen onder het plastisch-chirurgische mes. Ook Brazilië (7,4 op duizend) en Colombia (6,1 op duizend) wisten de weg naar een plastisch chirurg goed te vinden. De laatste keer dat Nederland in de cijfers van IPAPS werd meegenomen, was in 2011. Toen lieten drie op de duizend Nederlanders zich opereren door een plastisch chirurg.

De cijfers van IPAPS laten overigens ook een aantal geïnteressante trends zien. In Colombia worden bijvoorbeeld verreweg de meeste bilvergrotingen uitgevoerd. In Duitsland laten mannen met afstand het vaakst hun penis verlengen. En in Amerika lieten in 2013 een miljoen mensen botox inspuiten.

GRENZEN AAN HET MES

Een plastisch chirurg kan een mens letterlijk van top tot teen veranderen. Tenminste, in theorie. In de praktijk eindigen mensen met te intensieve verbouwingsplannen vaker bij de psycholoog dan op de snijtafel. Waar ligt de grens?

Tekst: Tim van Ham / Foto's: Instagram/ lukyanova.me

Valeria Lukyanova is een jongedame met een opmerkelijke hobby. Ze knutselt graag. Niet met papier-maché of boetseerklei, maar met haar eigen lichaam. Het resultaat is letterlijk ongelofelijk. Lukyanova is na een onbekend aantal operaties van een tamelijk onopvallende blondine veranderd in een blonde pop met de taille van een kind van zeven en een borstpartij waar Kate Upton van voorover zou vallen. De bijnaam van dit chirurgisch schepsel: Human Barbie. Een pop van vlees en bloed, 1,70 meter hoog, 42 kilo 'zwaar'.

Als iets de fysieke maakbaarheid van de mens tegenwoordig duidelijk maakt, dan zijn het excessen als deze.

Maar waar liggen de grenzen van plastische chirurgie? Technisch gezien zijn die er nauwelijks, zo zien we bij Human Barbie. Praktisch alles is tegenwoordig mogelijk: van het verlengen van je benen, via het verwijderen van ribben tot het – echt waar – veranderen van de kleur van je ogen.

Psycholoog

“Maar er is in Nederland geen serieuze plastisch chirurg te vinden die je in een barbie zal veranderen”, zegt Dietmar Ulrich, hoofd van de afdeling Plastische en reconstructieve chirurgie van het Radboudumc. “Er zullen altijd ergens ter wereld artsen zijn die je voor een flinke som geld zover kunt krijgen. Maar het wereldje van goede plastische chirurgie is klein – ik ken niemand die dit zou doen. Het

GELUK MAAK JE

 wel niet*

“We moeten ons eerst afvragen: wat verstaan we onder geluk? Daarnaast moet iedereen voor zichzelf bepalen waar hij of zij gelukkig van wordt, en of hij of zij dat wil nastreven. Als filosoof stel ik daarom veel liever de vraag: *waarom* zouden wij geluk nastreven? Als iedereen zijn eigen geluk tot het maximum zou nastreven, zal dat in veel gevallen negatieve implicaties voor anderen hebben. Het ideaal van zo veel mogelijk geluk nastreven is een controversiële ethische kwestie. Een maandelijkse citytrip? Elke dag vlees eten? Geen belasting betalen? Als deze zaken je gelukkig maken, wil dat nog niet zeggen dat je het dan ook maar moet doen. Regelmatig het vliegtuig nemen heeft bijvoorbeeld grote gevolgen voor het klimaat, en daarmee voor mensen in Bangladesh, die met overstromingen te maken hebben. Iedereen houdt ervan om minder belasting te hoeven betalen, daar word je in die zin gelukkig van. Maar dat wil niet zeggen dat we daarom voor afschaffing van belasting moeten kiezen, om de simpele reden dat ons belastingsgeld bijvoorbeeld onderwijs en onderzoek mogelijk maken. Ons handelen is vaak niet gericht op het nastreven van persoonlijk geluk. Het gevaarlijke werk dat militairen doen, maakt hen persoonlijk niet per se gelukkig. Misschien zijn ze trots op wat ze doen, maar ze dienen in de eerste plaats het maatschappelijk belang. Waarom doen we de dingen die ons niet gelukkig maken? Omdat het het juiste is om te doen, bijvoorbeeld. Geluk is in die zin *overrated*.”

Fleur Jongepier is promovendus in de filosofie en schrijft voor de filosofieblog Bij Nader Inzien.

* aankruisen wat van toepassing is

'Een echte plastisch chirurg zal zich hier niet aan wagen'

is juridisch niet strafbaar, maar dit gaat tegen alle morele en ethische regels binnen de plastische chirurgie in. Het beroep van plastisch chirurg is beschermd; de opleiding duurt zes jaar. Een echte plastisch chirurg zal zich hier niet aan wagen.”

Ulrich houdt zich in het Radboudumc vooral bezig met reconstructieve en plastische chirurgie die niet voortkomt uit een overtrokken schoonheidsideaal. “Ik krijg eigenlijk nooit mensen die de neus van Brad Pitt willen. Verreweg de meeste patiënten willen een aangeboren afwijking aan bijvoorbeeld hun oren, borsten of oogleden herstellen. Dat soort dingen moet je volledig los zien van iemand die er volstrekt anders uit wil zien omdat hij of zij ontevreden is met alles.”

Maar waar trek je de grens? Ook Ulrich – die één dag in de week in een privékliniek in Velp werkt – krijgt wel eens iemand op de stoep die er volgens het gangbare schoonheidsideaal ‘normaal’ uitziet. “Als iemand een neuscorrectie wil terwijl ik denk dat zijn of haar neus er niet afwijkend uitziet, dan stel ik die persoon twee vragen: heb je problemen om met mensen in contact te komen? En zo ja: denk je dat dat te maken heeft met jouw neus? Als het antwoord twee keer ‘ja’ is, is dat voor mij een reden om verder door te vragen. In sommige gevallen verwijs ik iemand naar een psycholoog door, want dat kan wijzen op *body dysmorphic disorder*.”

Niet te helpen

Body dysmorphic disorder (BDD) is een erkende psychische aandoening, die zich volgens sommige studies bij 1 tot 2 procent van de mensen in meer of mindere mate voordoet. Dit percentage ligt bij mensen die een plastisch chirurg bezoeken stukken hoger. Mensen met BDD zijn geobsedeerd door een kleine of zelfs afwezige afwijking van hun lichaam. Ze onderkennen hier zo veel hinder van dat ze niet

meer normaal kunnen functioneren. Zij zien in plastische chirurgie hun laatste redmiddel.

“Maar voor deze mensen is een operatie geen oplossing”, aldus Ulrich. “Als ik ze zou helpen met hun neus, staan ze een maand later opnieuw op de stoep. Weer voor die neus. Deze mensen hebben geen cosmetisch, maar een psychisch probleem.”

Toch is er een grijs gebied. Hoe bepaal je wanneer de uiterlijke klachten van een patiënt gegronde zijn, en wanneer ze voortkomen uit het BDD? “Dat verschilt per geval,” zegt Ulrich. “Maar in de praktijk levert dat zelden moeilijkheden op. In verreweg de meeste gevallen gaat het om vragen van bijvoorbeeld een vrouw die haar borsten van drie bevallingen geleden terug wil, of iemand die een facelift wil om er wat jonger uit te zien. Dat is geen enkel probleem.”

Het resultaat van zulke ingrepen moet overigens niet overschat worden. Canadese en Amerikaanse onderzoekers deden onderzoek naar hoe mensen iemands gezicht voor en na een cosmetische ingreep beoordelen. De proefpersonen vonden de gezichten van de patiënten na een ingreep niet significant knapper dan voor de operatie. Een cosmetische ingreep hielp de patiënten er wel wat jonger uit zien. Gemiddeld zag men er na een ingreep drie jaar jonger uit – aldus het onderzoek. Of dat ook geldt voor onze Human Barbie is niet onderzocht. De jongedame is overigens dertig jaar oud. En dat zonder dat er ook maar één rimpeltje zichtbaar is! ★

PUNT!

Betrokkenheid van de Ondernemingsraad (OR) bij de reorganisatie van ITS

Op 9 november werd bekend dat het College van Bestuur voornemens is om het ITS op te heffen. Zeventig medewerkers verliezen hierdoor hun functie. Zij worden deels herplaatst, maar gedwongen ontslagen worden niet uitgesloten. De medezeggenschap bewaakt het proces via een voorbereidingscommissie.

Taak van de voorbereidingscommissie

De voorbereidingscommissie bestaat uit vier leden van de OR en vier leden van de Onderdeelcommissie (OC) van het ITS. De OR heeft een adviserende rol bij reorganisaties en de OC vertegenwoordigt de medewerkers van het ITS. De taak van de voorbereidingscommissie is het informeren van de OR en het voorbereiden van een advies aan het College van Bestuur over de reorganisatie van het onderzoeksinstituut. Bij de overlegvergadering met het College van Bestuur in maart zal het reorganisatieplan besproken worden. Dat betekent niet dat de voorbereidingscommissie tot maart stilstaat. In de komende maanden zal de commissie regelmatig overleg voeren met de directie van het ITS en de reorganisatie volgen. De commissie kan haar eigen punten inbrengen, omdat de agenda van het overleg gemeenschappelijk bepaald wordt. Bovendien zal de commissie kritische vragen stellen over de gang van zaken rondom de reorganisatie en de OR hierover informeren.

Doelstelling voorbereidingscommissie

Alle betrokken partijen willen zoveel mogelijk werkgelegenheid behouden. De gevolgen van de reorganisatie voor het personeel zijn dan ook de eerste prioriteit voor de voorbereidingscommissie. Daarnaast heeft de commissie een aantal specifieke aandachtspunten. De commissie vindt het belangrijk dat communicatie betreffende de reorganisatie goed met het personeel wordt afgestemd. Daarnaast is gebleken dat er vragen zijn onder het personeel over hun arbeidssituatie en toekomstperspectief. De commissie heeft met de interim-directeur van het ITS afgesproken dat met elkaar wordt overlegd over de communicatiewijze en over mogelijkheden om belangrijke informatie beter toegankelijk te maken voor werknemers. Bovendien vindt de voorbereidingscommissie het belangrijk dat duidelijk is wat de verantwoordelijkheden en mogelijkheden zijn van alle betrokken partijen. Bij de reorganisatie moet er sturing van bovenaf zijn, maar moeten er tegelijkertijd ook mogelijkheden zijn voor werknemers om zelf initiatief te nemen. Zo moeten zij bijvoorbeeld ondersteund worden bij het zoeken van ander werk, het voor zichzelf beginnen of als zij mogelijkheden zien om een onderzoeksgroep elders onder te brengen. De komende maanden zal de voorbereidingscommissie nauw betrokken zijn bij alle ontwikkelingen binnen het ITS.

De USR in actie!

De Meerjaren Investeringsprognose, het BSA, en het cultuurcentrum; veel onderwerpen passeerden al de revue. Grote dossiers en veel om over te medezeggenschappen, je zou zeggen dat de Universitaire Studentenraad niet anders doet. Niets is echter minder waar! Naast de vele vergaderingen, zijn wij ook bezig om zo veel mogelijk met de studenten in contact te blijven.

Op 3 december hebben wij samen met de Facultaire Studentenraden en de opleidingscommissies de dag van de medezeggenschap gerealiseerd. Een dag waarbij de medezeggenschappers van alle lagen op hun faculteit aanwezig waren om het gesprek met studenten aan te knopen. Op een laagdrempelige manier werd kennisgemaakt met de studentenraden voor zover deze nog niet al bekend waren. De medezeggenschap was op zoek naar de mening van de Radboudianen, in ruil voor een warme kop chocolademelk en een hand pepernoten. Daarnaast hebben we begin november nog met een volgepakte bakfiets de campus rondgescheurd. Het doel van die dag was *awareness* voor papierverbruik creëren. Een luchtige actie om een serieus probleem aan te stippen. Het gaat immers om een verhoging van papierverspilling van 25 procent over een periode van twee jaar en dat in het digitale tijdperk. Wat staat nog allemaal op het programma? In de nabije toekomst gaan we eerst de collegevrije weken rondom de kerst tegemoet, om daarna de Campusnacht te voltrekken. Daarnaast zullen wij actief bijdragen aan de RAGweek en staat het medezeggenschapsgala nog op de agenda. Tussentijds zijn wij allen natuurlijk ook druk met tijd vinden om te studeren. De USR is dus meer dan alleen medezeggenschap.

COLUMN

Biniam

Biniam is geograaf en verbleef bijna twee maanden in asielzoekerscentrum Heumensoord.

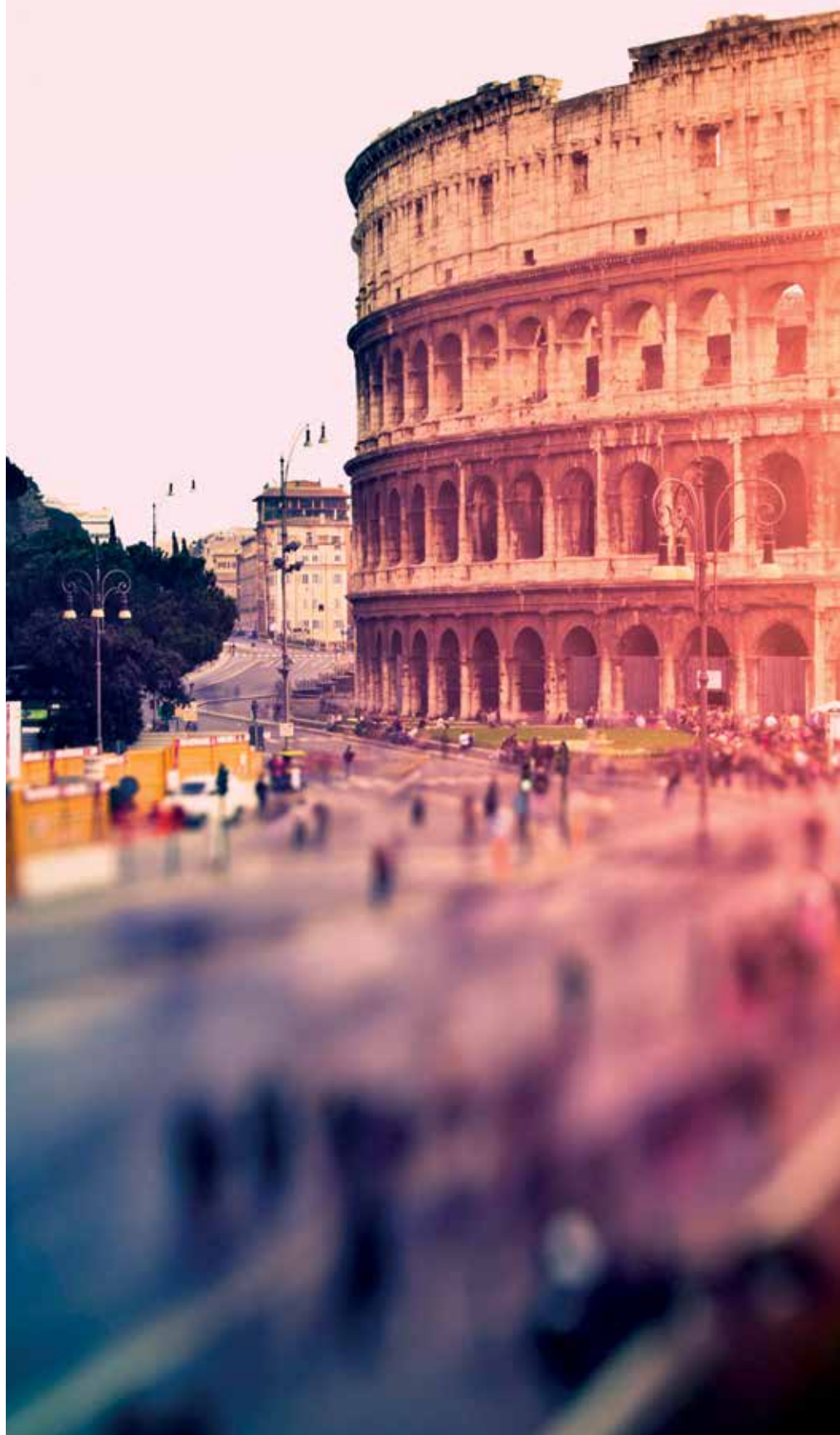
Afscheid van Nijmegen

Het leven van een vluchteling is als het leven van een zwerver. Je blijft nooit lang op één plek, je bent altijd onderweg. Sinds de dag dat ik mijn huis in Eritrea verliet, ben ik nooit lang op één plek geweest. Waar ik ook heenging: ik ontmoette altijd weer nieuwe vrienden en begon op een gegeven moment te houden van de plek waar ik verbleef. Maar nooit voor lang: mijn verblijf werd altijd abrupt afgebroken. Dat is me nu weer overkomen, want op het moment dat deze column wordt gepubliceerd, ben ik verhuisd. Dit is mijn laatste column voor Vox, en een afscheid van alle lezers die zo vriendelijk waren om mij te steunen.

Bijna twee maanden heb ik in Heumensoord gewoond. Het begon als een thuis te voelen. Toen ik aankwam, schrok ik van de omstandigheden. Het leven was er niet altijd gemakkelijk. Ik was niet gewend om in een tent te slapen en veel mensen waren gefrustreerd, en ontevreden met de accommodatie. Maar op termijn werd het verblijf prettiger. Dat was voor een groot deel te danken aan de inwoners van Nijmegen. Zij ontroerden de bewoners van Heumensoord met hun vrijgevigheid en vriendelijkheid. Nijmegenaren stonden voor ons klaar met kleren, schoenen, fietsen en andere dingen die we nodig hadden. Ze nodigden ons uit voor een diner, deelden warme dranken uit buiten het kamp en gaven de zieken een lift naar het ziekenhuis. Namens alle vluchtelingen wil ik iedereen daarvoor uit de grond van mijn hart bedanken.

Ik zal Nijmegen en de mensen die ik er ontmoette heel erg missen. Ik zal nog vaak denken aan alle leuke plekken, in het bijzonder de Radboud Universiteit. De universiteit bood mij de kans om cursussen te volgen. Ik hoop dat er ooit een dag komt dat ik hier als voltijdstudent terugkeer. Zodat ik niet als vluchteling in Nijmegen zal wonen, maar als inwoner van de stad. Ten slotte wil ik Vox bedanken voor de moeite die de medewerkers hebben gedaan om vluchtelingen een stem te geven. Ze gaven mij het gevoel dat ik welkom was.

Dit is de laatste column van Biniam voor Vox. Lees al zijn columns op voxweb.nl

COLOFON

Vox is het maandelijks onafhankelijk magazine van de Radboud Universiteit.

Redactie-adres: Thomas van Aquinostraat 4.00.6B, Postbus 9104, 6500 HE Nijmegen, Tel: 024-3612112 Fax: 024-3612874 redactie@vox.ru.nl www.voxweb.nl / @voxnieuws

Redactie: Paul van den Broek (hoofdredacteur ad interim), Tim van Ham, Annemarie Haverkamp, Mathijs Noij, Martine Zuidweg

Columnisten: Biniam, PH-neutraal

Aan dit nummer werkten mee: Lydia van Aert, Dave Coenen, Maarten van Gestel, Gerjon

Gijsbers, Kelly Janssen, Jordi Lammers, Timo Nijssen, Carlijn van der Plas, Linda van der Pol, Mirte van Rooijen, Emile van der Staak en Carmen Quint
Fotografie: Bert Beelen, Nick van Dijk, Duncan de Fey, Erik van 't Hullenaar en Gerard Verschooten

HET GEDICHT

**JORDI
LAMMERS** IS DIT
COLLEGEJAAR
CAMPUSDICHTER.
IEDERE MAAND
SCHRIJFT HIJ EEN
GEDICHT VOOR
VOX.

Kunstgeschiedenis

tempels, triomfbogen en grafmonumenten
paleizen, basilica en amfitheaters, het huis
op de rots dat na een windvlaag verdween

hij sprak over de bouwkunst: het geheim
waarmee je de rondroevende tijd bestrijdt
vruchtbare grond en soms een renovatie

hij sloot af met een vakantiefoto: twee
mensen voor het eeuwenoude colosseum

hij wees naar de roestende rolstoel
en zei: dit is al dertig jaar mijn vrouw

Foto: iStock

COLUMN

PH-neutraal

PH-neutraal is medewerker van de letteren-
faculteit van de Radboud Universiteit.

Maakbaar

De maakbare mens, poeh, wat een thema. Ik dacht dat de schepper daar zijn tanden al tamelijk op had stukgebeten! Als je ziet wat een zootje de dragers van het evenbeeld van ons opperwezen ervan gemaakt hebben, zo lang ze rondlopen op deze aardbol, dan ben ik toch behoorlijk pessimistisch over de maakbaarheid van het verschijnsel mens. Dat neemt niet weg dat ook ik mijn best doe. Het lastige is dat ik met beroerd basismateriaal aan de slag moest, basismateriaal dat ook al vijf decennia volstrekt zijn eigen gang gaat. En dat beweegt dus doorgaans precies in de tegenovergestelde richting van wat ik wil maken. Was ik maakbaar door mijzelf, dan was ik nu toch echt iets anders dan ik vandaag ben. Dan was ik een jonge god met een dito lichaam, met de eruditie van een Nobelprijswinnaar in de literatuur, met de conditie van een Keniaanse marathonloper en met een gezondheid die een ziektekostenverzekering overbodig zou maken. Maar kijk ik dan in de spiegel – of bijvoorbeeld op de weegschaal – dan zie ik toch iets heel anders...

Ik weet ook niet of ik zo'n adept van die maakbaarheidscultus ben. Ik vind het vaak een hoop gedoe, en de gemiddelde maakbaarheidsgelovige schiet ook meteen zo'n eind door. Zo iemand die de hele week alleen maar poeder eet, bijvoorbeeld – ik word er niet vrolijk van. Of van die gekken die zich helemaal het leplazarus sporten en alleen maar daarmee bezig zijn. Het zijn doorgaans niet de leukste mensen. Nee, eigenlijk heb ik het er niet zo op, op de maakbare mens. Het legt zo'n druk op alles. Alles wat niet goed gaat, is direct je eigen schuld. Je leven is toch maakbaar? Jij bent toch maakbaar? En dus moet je er wat aan doen. Ik moet toegeven, soms heb ik die neiging ook – die neiging om door te schieten. En dan ga ik plotseling sporten als een idioot en trainen voor de Zevenheuvelenloop, met het vaste voornemen om die afstand uit te bouwen tot een marathon. Gelukkig duurt dat nooit zo lang. Na de Zevenheuvelenloop heb ik geen meter meer gerend. Luiheid blijkt gelukkig ook maakbaar te zijn.

Illustraties: JeRoen Murré en Marina Tadic

Vormgeving en opmaak:
gloedcommunicatie, Nijmegen
Advertenties: Bureau van Vliet
Tel: 023-5714745
zandvoort@bureauvanvliet.com
advertentie@vox.ru.nl

Abonnementen: Personeels-
leden, studenten: €25,- o.v.v.

student- of personeelsnummer.
Overigen: €35,- over te maken
op ING-Bank
NL24INGB0001363505
t.n.v. Stg. KU Radboud
Universiteit, Postbus 9102,
6500 HC Nijmegen

Adreswijzigingen:
Abonnementenadministratie
Vox Postbus 9102, 6500 HC

Nijmegen Tel: 024-3615804
Druk: MediaCenter Rotterdam
Vox Campus
Mededelingen of berichten
voor
Vox Campus kunt u sturen naar:
voxcampus@vox.ru.nl

De volgende Vox verschijnt
op 28 januari 2016.

de keuze van

FOTOGRAAF
BERT BEELEN

Het decor, de nieuwe Nijmeegse stadsbrug De Oversteek, is in de ogen van fotograaf Bert Beelen "een architectonisch hoogstandje". Een proeve van maakbaarheid is ook het hardlopen zelf. Links zien we Jesper van der Wielen bij de eerste editie van de Stevensloop in 2015. Bert kent hem nog als jong talent op de atletiekbaan, nu gaat hij de Stevensloop winnen dankzij zijn "volledige overgave aan de sport". Dat illustreert volgens de fotograaf een zekere maakbaarheid van onze ambities. Bert Beelen, zelf ook hardloper: "Leuk om te doen, maar er is meer. Ik probeer ook het lijf in vorm te houden. En dat bedoel ik ook in letterlijke zin."

Je kunt natuurlijk alle stadskranten uitluizen, honderden sites afgaan of je abonneren op een veel te frequente nieuwsbrief om erachter te komen wat Nijmegen komende maand te bieden heeft op cultuurgebied. Maar je kunt ook gewoon achterover leunen en vertrouwen op de mening van vier Vox-deskundigen.

ZIEN

MAARTEN VAN GESTEL (20)
STOPTE MET DE FILMACADEMIE
OM FILOSOFIE TE GAAN
STUDEREN IN NIJMEGEN

STAR WARS EPISODE VII: THE FORCE AWAKENS

Vanaf 16 december, CineMec Han Solo, Chewbacca en de Millennium Falcon zijn terug! Regisseur George Lucas was klaar met de eindeloze stroom kritiek die hij kreeg op Episode I t/m III en gaf het stokje door aan supernerd J.J. Abrams. Premiëreticket 14,75 euro.

A VERY MURRAY CHRISTMAS

Kerstspecials zijn in Amerika even traditioneel als kalkoenen bij Thanksgiving, maar helaas ook even suf. Deze hipster-achtige Netflix-productie met Bill Murray brengt daar verandering in. Alleen voor Netflix-abonnees.

UITGAAN

MIRTE VAN ROOIJEN (23) IS
MASTERSTUDENT CREATIVE
INDUSTRIES EN PROGRAMMEUR
BIJ CAMELOT LIVE

SMKMRKT WINTER

18-20 december, de Kube
Kom acuut in kerstsfeer op de SMKMRKT. Eet je buikje rond, terwijl je luistert naar intieme concerten en nog snel wat originele kerstcadeautjes inslaat.
5 euro.

IS CINEMEC DE BIOSCOOP VAN NEDERLAND?

Nijmegen heeft er een bioscoop bij, en niet zo maar eentje. Het CineMec-complex in Lent is met zeven zalen de grootste bioscoop van Nijmegen.

Tekst: Maarten van Gestel
Foto: Bert Beelen

W ordt dit de plek waar je voortaan met een bak popcorn op schoot de grootste blockbusters gaat zien? Niet helemaal, want bij CineMec verkopen ze geen popcorn... "We willen het gebouw ook voor zakelijke evenementen gebruiken en de geur van popcorn trekt overal in", legt programmeur Jan van den Brink uit. Is het toch de moeite waard om voor de bioscoop naar Lent te gaan?

CineMec claimt een van Nederlands beste bioscoopzalen te hebben. Het scherm in zaal 1 is met zijn oppervlakte van ruim 230 vierkante meter een van de grootste van Nederland. Ter vergelijking: het scherm in de IMAX-zaal van de nieuwe Pathé-bioscoop in Arnhem is 250 vierkante

meter, iets groter dus. Het allergrootste scherm van het land is 276 vierkante meter groot en vind je in de Dolby Cinemazaal van de Eindhovense JT-bioscoop.

De grootte van een scherm is echter niet het enige wat telt. Je wordt de laatste jaren doodgegooid met termen zoals 'Dolby Cinema' en 'IMAX', die allemaal beloven je te voorzien van de meest intense bioscoopervaring. Even een uitlegje: schermen in IMAX-zalen zijn naar verhouding hoger en hebben een bolling, waardoor je er als kijker wat meer 'inzit'. Soms zijn delen van films opgenomen met gigantische IMAX-camera's, die verbluffende beelden schieten. In *The Dark Knight Rises* wisselen de beeldverhouding en -kwaliteit bijvoorbeeld van scène tot scène, omdat de film gedeeltelijk met IMAX-camera's is opgenomen.

BESTE

Dolby Cinema bestaat uit de combinatie van Dolby Vision en Dolby Atmos. Dolby Vision is een nieuw laserprojectiesysteem dat een beter contrast en meer kleuren laat zien dan normale bioscoopprojectors. Dolby Atmos is een geluidssysteem waarbij de speakers zelfs aan het plafond hangen. Hierdoor hoor je vliegtuigen in een film ook echt over je hoofd heen razen. IMAX-zalen vind je in Nederland bij verschillende Pathé-bioscopen, Dolby Cinema was er voor de bouw van de Nijmeegse CineMec alleen in JT-Eindhoven en JT-Hilversum.

CineMec in Nijmegen maakt gebruik van een laserprojector en het sublieme geluid komt van het eerdergenoemde Dolby Atmos-systeem. Het scherm mag dan misschien niet het

grootste van Nederland zijn, 230 vierkante meter is nog steeds een enorme omvang. Met CineMec heeft Nijmegen er dus zeker een van de beste bioscoopzalen van Nederland bijgekregen.

Als student betaal je bij CineMec ongeveer 8 euro per bioscoopkaartje en naast het reguliere filmaanbod draaien er elke week twee artfilms. De bioscoop wil in de zomer zelfs een drijvend bioscoop scherm in de Lentse Plas bouwen, zodat mensen vanuit hun luie strandstoel films kunnen kijken.

Van den Brink zegt daarnaast op zoek te zijn naar samenwerkingen met LUX en de Radboud Universiteit. Het is volgens hem zelfs mogelijk om het grote scherm voor e-learning te gaan gebruiken. Misschien toch niet zo'n slecht idee om straks dat kwartiertje naar Lent te fietsen. *

WINTERKOST FESTIVAL 26-31 december, VASIM

Festivals voorbehouden aan de zomer? Winterkost bewijst het tegendeel met fuif-tastische feestjes, zoals de PingPongClub, Boomshakalak winter-BBQ en een heuse NYE party!

Verschillende tijden en prijzen.

MAGIA LATINA: NEW YEAR EDITION

8 januari, de Vereniging
 Luid het jaar 2016 in met een salsa- en bachata-feest in de Vereniging. Gooi die heupen los en dans je stress weg voordat de tentamens weer beginnen.
 21.15 uur. 12,50 euro.

LEZEN

JORDI LAMMERS (19) IS STUDENT NEDERLANDS EN CAMPUS DICHTER VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT

OLIFANTOPIA

Wouter Waanders leverde met *Olifantopia* een reeks gedichten af die zo divers, zinderend en kleurrijk is als een pretpark. De gedichten vervormen de werkelijkheid zoals wij hem kennen, maar zijn toch heel herkenbaar.
 10 euro.

BRASSINGA

9 januari, Bibliotheek De Mariënborg
 Jubileumjaar 2016 is voor Poëziecentrum Nederland aanleiding om dichter Anneke Brassinga uit te nodigen in de stadsbieb. Met haar bundels won Brassinga meerdere prijzen en sinds haar debuut in *Aurora* is ze een geliefde naam in het literaire landschap.
 14.00-16.00 uur. 5 euro voor studenten.

BEUMERS DOET AFANSA'EV

24 december, Galerie de Natris
 Waarheen moet je gaan? Wat zou je moeten zoeken? Om deze vragen draait *Ga naar weet-ik-veel en breng me weet-niet-wat* van de Russische sprookjesschrijver Aleksandr Afanas'ev, op kerstavond voorgelezen door meesterverteller Godfried Beumers.
 20.00-22.00 uur. 12,50 euro.

LUISTEREN

DAVE COENEN (21) IS MASTER-STUDENT MEDIA EN BEÏNVLOEDING, RECENSANT BIJ OOR EN STUKAFESTPROGRAMMEUR

POPQUIZ

30 december, LUX
 Groot muziekfetisjist en liefhebber van muziektrivia? In de theaterzaal van LUX kun je trachten de grootste popkenner van Nijmegen te worden.
 20.30 uur. 9 euro

JEFF NEVE

17 januari, LUX
 Neve is een Belgische pianist die een perfecte brug slaat tussen jazz en klassiek. Hij speelde pianopartijen voor de geprezen film *The Artist* en presenteert in LUX zijn eerste solo-album *One*.
 19.30 uur. 17,50 euro.

MOUNTAIN STATES

19 januari, CultuurCafé
 Zinderende uptempo dream-pop die Amerikaans klinkt, maar toch écht uit onze Waalstad komt. Voor liefhebbers van lo-fi en van Real Estate.
 20.30 uur. Gratis.

NIEUW GEZICHT

NAAM: ANGELIQUE VAN DER VOORT
LEEFTIJD: 46
OPLEIDING: BESTUURSKUNDE EN VAKOPLEIDING PERSONEELSMANAGEMENT
VORIGE BAAN: TEAMLEIDER P&O EN COMMUNICATIE BIJ GEMEENTE LINGEWAARD
HUIDIGE BAAN: HOOFD P&O, FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN
IN DIENST SINDS: 01-11-2015

Wat houdt uw nieuwe baan in?

"Bij mijn vorige baan was ik vooral bezig met leidinggeven, nu ga ik me ook meer inhoudelijk inzetten op het gebied van personeel en organisatie. Het is belangrijk dat we de diensten die de afdeling P&O levert weer op de kaart gaan zetten. Dat kan al gaan om heel basale dingen, zoals ervoor zorgen dat nieuwe medewerkers ingeschreven worden bij de salaris-administratie of begeleiding voor het personeel bij verzuim. Ook is het belangrijk om ons als faculteit te ontwikkelen en in te springen op thema's die spelen op de Radboud Universiteit, zoals internationalisering. Dan is het bijvoorbeeld belangrijk dat het personeel Engels spreekt of daar begeleiding bij krijgt."

Is het leuk?

"Iedereen is heel behulpzaam en ik word erg hartelijk ontvangen op de universiteit. Ikzelf ben nog steeds heel enthousiast. En het positieve gevoel dat ik had tijdens de sollicitatierondes is dik bevestigd. Mensen zijn welwillend om te helpen. Dat geldt niet alleen voor de faculteit sociale wetenschappen, maar ook op de andere faculteiten leer ik vriendelijke collega's kennen."

Wat wilt u bereiken?

"De reden dat ik gesolliciteerd heb bij de Radboud Universiteit is dat ik graag in het onderwijs aan de slag wilde. Onderwijs is belangrijk: zonder onderwijs heb je ook geen ontwikkeling in een land. Ik hoop dat ik in mijn rol als hoofd P&O indirect een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het onderwijs. Ik heb in ieder geval een heel leuk, enthousiast team om me heen."

AGENDA

MEDEDELINGEN OF BERICHTEN VOOR VOX CAMPUS KUNT U STUREN NAAR: VOXCAMPUS@VOX.RU.NL DE VOLGENDE VOX VERSCHIJNT OP 28 JANUARI 2016.

ALGEMEEN

www.ru.nl/studentenkerk

24 DECEMBER, 21.30 en 24.00 uur: kerstvieringen. Late mis Engelstalig.

11 T/M 15 JANUARI, 19.30 uur: Bijbel voor dummies.

VANAF 18 JANUARI: 19.00 uur: rouwgroep voor medewerkers.

PERSONEEL

www.ru.nl/pv

16 DECEMBER, 10.00 uur: kerstviering van de Radboud Senioren. Locatie: Hotel Val Monte in Berg en Dal.

17 DECEMBER, 18.00 uur: PV Radboud met PV Culinair en kerst (kookworkshop). Locatie: Honigcomplex, De Smeltkroes.

19 DECEMBER, 09.00 uur: kersttoernooi Tafeltennisvereniging Radboud. Locatie: Gymnasion.

4 JANUARI, 19.30 uur: PV Radboud: cursus 'Kunst is bewustwording... en bewustwording is een kunst: Levenskunst' (workshop). Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 18 JANUARI, 10.00 uur: cursus tekenen en schilderen. Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 18 JANUARI, 19.30 uur: cursus Boetseren. Locatie: Klein Atelier, Kapittelweg 54-52.

VANAF 18 JANUARI, 12.00 uur: cursus T'ai Chi Chuan.

Foto: Mike Mozart / Creative Commons

Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 19 JANUARI, tijd in overleg: meditatie.

Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 19 JANUARI, 19.00 uur: massagecursus voor beginners. Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 20 JANUARI, 20.00 uur: cursus pottenbakken. Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

VANAF 25 JANUARI, 18.30 uur: cursus yoga. Locatie: Villa Oud-Heyendaal.

BENOEMINGEN

DHR. DR. M. LUBBERS is op 1 november 2015 benoemd tot hoogleraar Algemene en theoretische sociologie.

DHR. DR. P.J.C. SPREIJ is op 1 november 2015 benoemd tot hoogleraar Financiële wiskunde.

DHR. DR. H.J.M. OP DEN CAMP is op 1 december 2015 benoemd tot hoogleraar Microbiology of acidic volcanic ecosystems.

RADBOD REFLECTS (VOORHEEN SOETERBEECK PROGRAMMA)

www.ru.nl/radbodreflects

19 JANUARI 2016, 19.30 - 21.30 UUR:

Niets doen. Hoe doe je dat?

Filosofieworkshop met filosoof Christoph Lüthy

Druk, druk, druk zijn we met z'n allen. Als we geen colleges, vergaderingen of sociale afspraken hebben, dan houden we onszelf voortdurend bezig met onze telefoon. Niet voor niets hield filosoof Christoph Lüthy al eens een gloed-

vol pleidooi voor luiheid als de nieuwe deugd. Want niets doen, zo blijkt uit onderzoek, stimuleert de creativiteit. Kunnen we nog lui zijn? Durven we nog niets te doen? Of zijn we allang vergeten hoe dat moet? Tijdens deze *Hoe doe je dat?* gaat Christoph Lüthy met de deelnemers op zoek naar de achtergronden van ons altijd-in-beweging-zijn. Locatie: De Waagh.

Foto: Dan Drorscak / Creative Commons

Luiheid is de nieuwe deugd

25 JANUARI 2016, 19.30 - 21.30 UUR:

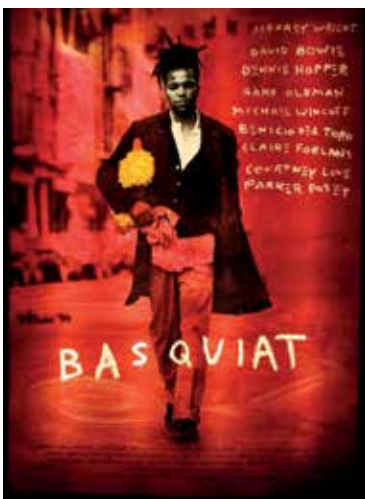
Denkstudio Live met filosofen Cees Leijenhorst en Carla Rita Palmerino

Filosofen Cees Leijenhorst en Carla Rita Palmerino gaan tijdens deze Denkstudio live al improviserend het gesprek aan over een door het publiek aangedragen stelling over een nog nader te bepalen thema. Cees Leijenhorst is een discipline-overstijgend filosoof aan de Radboud Universiteit met oog voor het alledaagse. Carla Rita Palmerino is filosoof aan de Radboud Universiteit.

Deelname: € 5,- | Alumnipashouders RU € 4,- | studenten en medewerkers van de Radboud Universiteit gratis. Locatie: LUX.

27 JANUARI 2016, 19.30 - 21.30 UUR:

Een kind op de vlucht. Het oorlogsverhaal van Stefan Skotnicki, Holocaust Memorial Day Getuigenis Stefan Skotnicki (1935), in zijn werkzame leven een gerenommeerd

CULTUUR**www.ru.nl/cultuuroopdecampus****13 JANUARI**, 19.30 uur: filmvertoning Ferris Bueller's Day Off.
Locatie: Collegezalencentrum, zaal 3.**19 JANUARI**, 20.30 uur: 'dreamy indiepop' van Mountain States.
Locatie: Cultuurcafé.**27 JANUARI**, 19.00 uur: filmvertoning Basquiat met workshop van Kunststof.
Locatie: Collegezalencentrum, zaal 3.

cardioloog bij het Radboud UMC, ontvluchtte tijdens de oorlog als vierjarig jongentje de Poolse stad Łódź.

In een interview met Holocaust-onderzoeker Ria van den Brandt vertelt hij hoe hij de Tweede Wereldoorlog overleefde. Voorafgaand aan het interview geeft geschiedenisleraar van het Jaar 2015 Martijn Vermeulen een historische inleiding op de situatie van Polen en Łódź in de Tweede Wereldoorlog.

Locatie: Aula Radboud Universiteit.
Gerard Meijer, collegevoorzitter van de Radboud Universiteit, opent deze bijeenkomst. Deelname: € 5- | Alumnipashouders van de RU € 4,- | Medewerkers van de Radboud Universiteit, studenten en scholieren gratis.

PROMOTIES & ORATIES

15 DECEMBER, 09.30 uur: Promotie dhr. MSc. D. Lozano Soldevilla (FNWI) 'GABAergic modulations of gamma and alpha oscillations: consequences for working memory performance'.

15 DECEMBER, 10.30 uur: Promotie mw. drs. M.P.C.N. Soyer (FdM) 'Strategic CSR and firm performance: Aligning subsidiary CSR practices in emerging markets'.

15 DECEMBER, 12.30 uur: Promotie dhr. MSc. H.R. Hoogenkamp (UMC) 'Novel Collagen-based Scaffolds For Hollow Organ Regeneration'.

15 DECEMBER, 14.30 uur: Promotie mw. M.M.K. Hansen (FNWI) 'Towards a synthetic cell: localization, synchronization and noise in cell-free gene expression'.

17 DECEMBER, 12.30 uur: Promotie mw. A.F.H. Pilière (FNWI) 'Modelling environmental responses of freshwater fish and invertebrates'.

18 DECEMBER, 10.30 uur: Promotie mw. N.T.M. Saksens (FMW) 'Familial macular disease: Clinical and genetic studies on age-related macular degeneration and inherited macular dystrophies'.

18 DECEMBER, 11.00 uur: Promotie dhr. C. Heo (UMC) 'Statics and dynamics of magnetic skyrmions in ultrathin nanomagnets'.

18 DECEMBER, 12.30 uur: Promotie mw. drs. F. Warlé-van Herwaarden (UMC) 'Clinical risk management of drug-related hospital admissions: strategies for their identification, reduction and monitoring'.

18 DECEMBER, 13.00 uur: Promotie dhr. drs. T.M.W.J. van Goethem (FNWI) 'Quantifying environmental responses of terrestrial plant communities'.

18 DECEMBER, 15.00 uur: Afscheidsrede dhr. prof. dr. P.J.A.N. Rietbergen (FdL) 'Niet van deze wereld...? De katholieke kerk, 'spiritueel' imperialisme en het globaliseringsproces'.

21 DECEMBER, 10.30 uur: Promotie dhr. drs. D. Dieleman (FNWI) 'Magnetic and electronic properties of doped metal clusters'.

21 DECEMBER, 12.30 uur: Promotie mw. drs. M.M. van Wijk (FNWI) 'Friction and structure of graphitic systems'.

21 DECEMBER, 13.00 uur: Promotie dhr. drs. D.T. von Rhein (UMC) 'Neural mechanisms of reward processing in attention-deficit/hyperactivity disorder'.

21 DECEMBER, 14.30 uur: Promotie mw. M. Vortmeyer-Krause (UMC) 'Control of cancer cell invasion by nuclear deformability'.

21 DECEMBER, 15.00 uur: Promotie mw. MSc. M.J. Jacobs (FNWI) 'Molecular Force Sensors. Molecular insights into mechanochemical signal conversion'.

21 DECEMBER, 16.30 uur: Promotie mw. MSc. M.H.M. Derikx (UMC) 'Genetic aspects of chronic pancreatitis: from autosomal dominant disease to modifying genetic factors'.

22 DECEMBER, 12.30 uur: Promotie mw. MSc. S.F. Harpenslager (FNWI) 'Growing peat'.

22 DECEMBER, 13.00 uur: Promotie dhr. R.R. Subhangulov (FNWI) 'Ultrafast Laser Induced Dynamics

in Magnetic Semiconductors'.

22 DECEMBER, 14.30 uur: Promotie mw. drs. Y.M. Blokland (UMC) 'Moving towards awareness detection: from brain-computer interfacing to anaesthesia monitoring'.

22 DECEMBER, 15.00 uur: Promotie dhr. Afanasiev (FNWI) 'Ultrafast optical Excitation of Large Amplitude Spin Dynamics in Iron'.

22 DECEMBER, 16.30 uur: Promotie mw. drs. E.M. Bijker (UMC) 'Constructing protection and immune responses against malaria. Studies on whole sporozoite immunization approaches'.

PROMOTIE 18 DECEMBER, 12.30 UUR: PROMOTIE MW. DRS. F. WARLÉ-VAN HERWAARDEN (FMW) 'CLINICAL RISK MANAGEMENT OF DRUG-RELATED HOSPITAL ADMISSIONS: STRATEGIES FOR THEIR IDENTIFICATION, REDUCTION AND MONITORING'.

Wat heeft u onderzocht?

"Ik heb een onderzoek gedaan naar mogelijkheden om ziekenhuisopname gerelateerd aan geneesmiddelen te reduceren. Eerdere studies laten zien dat bij 5 tot 5,6 procent van de acute ziekenhuisopnames geneesmiddelen een rol spelen, waarvan opnames in 30 tot 46 procent van de gevallen potentieel te vermijden zijn. Ik heb deze opnames geïdentificeerd en gekeken hoe het aantal in de toekomst gereduceerd kan worden."

Wat was de uitkomst?

"Ik doe in mijn proefschrift 9 algemene aanbevelingen en 34 geneesmiddelspecifieke aanbevelingen om ziekenhuisopnames gerelateerd aan medicijnen terug te dringen. Zo horen sommige mensen met hartklachten dat aspirine goed kan helpen. Maar een deel van die patiënten loopt door ander geneesmiddelgebruik, leeftijd of andere factoren kans op bijvoorbeeld een maagbloeding, en moet daarom naast dat aspirintje een maagbeschermer gebruiken. Het is belangrijk dat artsen hier bewust mee omgaan."

Zie voor de promotieagenda van januari ru.nl/agenda

